

HUGO VAVRIS:

FRANTIŠEK LELÍČEK

V SLUŽBÁCH

SHERLOCKA HOLMESA.

Třetí vydání.

1921.

Nakladatel B. KOČÍ, knihkupec v Praze.

Knih tiskárna Jos. B. Zápotočný v Rokycanech. 96219

Tyto kapitoly vyšly jako feuilletony v Lidových
Novinách r. 1907, knižně u B. Kočího v Praze první
vydání r. 1908, druhé r. 1919 a třetí r. 1921.

Všechna práva vyhrazena.

KAPITOLA PRVNÍ.

Pasivní bilance Františka Lelička. — Hlavní výhra. — Pes baskervillský! — Všesokolský slet. — Oko a puma. — Puma a balon. — Brillantový náhrdelník. — Za balonem v automobilu. — Alfons XIII. — Vzhůru do Španělska!

Počítal a počítal.

Desetkrát už přepsal sloupeček cifer:

byt . . .
prádlo . . .
domovnice . . .
obědy . . .
večere . . .
Mařka . . .
snídaně . . .
cigarety . . .
různé . . .

Opravoval, zaokrouhloval, snižoval částky, zamýšlel se hluboce nad některými položkami, škrtal a zase se zamýšlel. Ale ať kroutil a mačkal svou bilanci jakkoliv, při součtu objevila se vždy suma, která značně čněla nade všemi jeho příjmy, vyznačenými skromně nahoře: 80 K.

Ba, není pochyby, či právě naopak, je skalopevně jisto, že jeho bilance je pasivní, strašně pasivní.

»A odkáď' ste?«

»Vím, neznáte mě. Dovolte, abych se představil.«
Při tom sňal neznámý jedním hmatem knír a vousy.

»Jsem Sherlock Holmes.«

Zornice Lelíčkovy zmrtvěly a ústa ztrnula v pravdě nepodobném rozšíření. V uších mu zařučelo.

Nyní vidí zřetelně. To oko — to oko — to oko — obálky detektivních románů — *Pes baskervillský* — Zaváté stopy — Brillantový náhrdelník... Zdřevěněl. Pro boha, snad ho nechtějí zatknout? Je insolventní. Měl přece ohlásit konkurs. Kdyby měl teď tu jalovici! Anebo alespoň tu kozu! Bože — co by tomuhle řekla stařenka...?!

»Hned vám všecko vysvětlím,« pokračoval Sherlock Holmes s úsměvem, jakoby ani nepozoroval úžasu svého protějšku: patentní knoflíky cvakly a detektiv si opět připíal knír i vousy. »Divíte se patrně, že mluvím česky.« (Lelíček si teprv uvědomil, že se i tomu diví.) »Avšak našinec se naučí každé řeči na světě za čtrnáct dní, musí-li to být. Já, jak vidíte, mluvím už jako bych byl křtěn vltavskou vodou. Jen »ř« mi ještě dělá obtíže. Ale to jsou vedlejší věci. Hledám vás, pane Lelíčku, už tři měsíce.«

Aha! Teď pozor! Spodní čelist Lelíčкова se malounko zachvěla, zatetelila ve svém úžasném vykloubení. Nyní jde o to, sebrat se. Pozor na každé slovo!

»Byl jste, pane Lelíčku, na posledním všesokolském sletu v Praze, že ano, a v neděli 30. června odpoledne o 4. hodině 7 minutách vylezl jste na cu-

kráorskou boudu v levém rohu cvičiště, abyste lépe viděl. Ze ano?»

Tedy tam to začíná. Snad zašlápl tehdy nějaké dítě? Cukráři se ztratila pokladnice — toboška v tlačenci — hodinky — ne, ne, brillantové náušnice. Podezření padá na něho. I vražda to může být. Detektiv ho nyní osloví: Pane, vy jste zavraždil hraběnku Irmu...

Sherlock Holmes sledoval kapku potu, která vystala Leličkovi na čele a pomalu stékala po hřbetě jeho nosu.

»Pane —«

(Leličkovi přeběhl po zádech mráz nahoru a dolů.)

»— nelekejte se —«

(Ztrnul a zadržel dech.)

»— chci vám —«

(Leličkovi škobrtlo srdce a zastavilo se.)

»— vysvětliti —«

(Leličkovo já prasklo a potácelo se vířivě v šedivou mlhu nekonečnosti.)

»— jak —«

(Leliček obrátil oči v sloup.)

»— a proč jsem vás vyhledal.«

Všechny svaly Leličkovy povolily a spodní čelist se s cvaknutím zase vkloubila. Tělo jeho shroutilo se rosolovitě na židli, takže se brada dotkla okraje stolu.

Slova detektivova doléhala k němu jako z obrovské dálky, jako v narkotickém spánku.

»Viděl jsem obrázky ze sletu v anglických ilustrovaných časopisech. Mikroskopem objevil jsem vaši tvář mezi tisíci diváky. Těžko bylo nalézt další stopu. Fotograf mě sdělil dobu snímku. Cukrář vě-

děl jen, že v tu dobu okřikl někoho, jenž mu lezl na boudu. Ten odsekl universálním slovem „e co!“, které je patrně nepřeložitelné, neboť jsem ho nenašel v žádném slovníku. Znalci mně však řekli, že by Pražák v oné situaci byl patrně řekl: „Nemelou, dyť jim ten cukrverk držím pohromadě.“ Plzeňák byl by cukráře prostě ignoroval, Ostravák by mu byl vlepil jednu za ucho. Dialektologové mě poučili, že zmíněné slovo se nejčastěji vyskytá na Hané, kde má podle okolností různý význam. Z toho jsem usoudil, že jste Hanák.»

Lelíček viděl jen oko, to oko, to oko. Kavárna se rozplývala v neurčitosti a vše se kolem točilo.

Detektiv pokračoval:

»Všech osob na Haně ve vašem věku je 65.812. Z toho má vlasy stejně zbarvené jako vy 12.305 a z těch zase bylo na sletu jen 413. Tak zmenšoval se okruh mého pátrání neustále, až jsem konečně zjistil vaše jméno a váš pobyt. K o n e č n ě v á s m á m, p a n e L e l í č k u.«

(Zimnice — Pes baskervillský — oko)

»Dvacet tisíc...«

(Lelíček zasténal. Už je to zde! Dvacet tisíc baskervillských psů...)

»... nabízím. Snadno a rychle. Kromě diet. Za kilometr dvě stě. To je...«

»... dvacet tisíc baskervillských kilometrů...«
mihlo Lelíčkoví mozkiem.

»... ročně asi pětadvacet tisíc...«

(hrůza! už jich je víc!)

»... řekněme i třicet tisíc...«

(zase a ještě!)

Lelíček se potil. Pes baskervillský, oko, cukrář.

perlový náhrdelník, automobil, paní Rézi a sta jiných věcí mu šlo hlavou v úžasném víru, letu a zmatku.

»Byt' naturální, prosím, šatstvo atakdále ovšem k tomu.«

Teď se Lelíčkoví zjevil automobil v nejprudší jízdě. Na něm seděl pes a Lelíček poznal, že to je baskervillský. Před automobilem kutálelo se po silnici oko z detektivních románů a za ním ležel rozpuřen cukrář a nehýbal se. Přejeli ho.

»Dále budete pojištěn...«

Automobil chtěl oko dohoniti. Teď — — — teď! Už ho má! Oko se třeskem rozlétlo.

»...na padesát tisíc...«

Pes sežral automobil —

»...a řekněme na sto tisíc.«

— a pak počal žrát kilometry, deset tisíc, dvacet tisíc, třicet tisíc...

»Ovšem nemohu vám zamlčet...«

Okno sežralo psa, strašně se nadulo a vystoupilo do výše jako říditelný balon.

»...že vaše zaměstnání by nebylo bez nebezpečí.«

Lelíček se zachvěl, neboť na balonu bylo napsáno: Pes baskervillský.

»Budou při tom možná i pumy...«

Zas tu byl automobil! Divoce vyskakoval za balonem, aby jej chňapl...

»...a často půjde o život.«

Za automobilem se po silnici kutálela puma. Ano, pes chce sežrat pumu! Nebo automobil? — Bože, bože, jak to skončí!

»Proto ono pojistné. Sto tisíc. Rekněme dvakrát sto tisíc.«

Konečně se zdálo, že Leliček počíná chápat. Otevřel ústa a zaúpěl: »P—p—p ppppp — pes basketvillský...«

»Rekněme tedy půl milionu.«

(Zde je zápletka. Pes sežral pul milionu, kdo bude platit? ... Nový pot vyvstal Leličkovi na čele.)

Sherlock Holmes naklonil se nad stolek a pokračoval — hrůza! — šeptem:

»Víte zajisté, že majitelé drahocenných šperků nosívají do divadel, do plesů a vůbec do společnosti pouze imitace, aby uchránili pravé od rizika ztráty nebo krádeže.«

(Tedy přece brilliantový náhrdelník! Ovšem, pes jej měl kolem krku — běda! běda!)

»Vy byste mohl být takovou imitací.«

Ano, má být detektivem. Má nalézt ukradený šperk. Ale vždyť jej snědli, bidně sežrali! Ne! Vsedne na automobil a pojedje za psem! Či za balonem? Zde je nová záhada! Jde o to, dostat psa z balonu — bože, co by tomu řekla stařenka z Brodku?

Leliček vydechl: »Pes...«

»Ještě větší nebezpečí než skvostům od zlodějů hrozí jistým osobám, zejména potentátům, od anarchistů, takže je nyní zvykem, místo nich nechat vystupovat svého druhu imitace, lidi jim nápadně podobné. — Napijte se, pane Leličku, jste trochu ubledlý. Tak. — Nyní tedy k věci. Vy, pane Leličku, jste úžasně podoben španělskému králi. Jako byste mu byl z oka vypadl. Král Alfons třináctý hodlá letos podniknouti několik diplomatických cest, obává se však, že anarchisté, kteří mu již v den jeho svatby

ukládali o život, budou mu dále strojit nebezpečné nástrahy. Jsem pověřen, dbáti o jeho osobní bezpečnost; překazil jsem už několik anarchistických atentátů a doufám, že se mi podaří, překaziti také ostatní. Než není vyloučeno, že anarchisté i mě jednou přelstí, a proto by bylo lépe, kdyby krále Alfonse všude zastupoval někdo jiný. A touto osobou měl byste být vy.«

Mozek Františka Lelíčka vracel se pomalu do pravidelných koleji. Ach ano, Alfonso! Alfonso! Vzpomínal: — Pane Lelíčku, víte komu jste strašně podoben? Španělskému králi! Nu, nezlobte se, já jen tak... — Pane Lelíčku, vy jste někomu podoben. Ano, už vím, Alfonso — Kdekoli se objevil ve společnosti, slyšel odevšad: „Proboha, já vás musím znát, počkejte, počkejte, ach ano, už si vzpomínám, Alfonso, král španělský...“

Cože? On že má...? Ano, on má dělat imitaci falešný náhrdelník — ne, krále španělského. — Vyskočil, rozšířil zornice, rozevřel víčka, povytáhl obočí a spodní čelist mu vyskočila zase z kloubu.

»Ale, vždyť je to nemožné, já neumím španělský náhrdelník...«

Sherlock Holmes se usmál.

»Ovšem, španělsky byste se musil naučit, a také francouzsky a anglicky. Než to jsou věci vedlejší; hlavní je, souhlasíte-li.«

Lelíček se štípl do stehna. Vždyť je to strašné! Vždyť je to vlastně velmi podivné! Vždyť je to sen! On že má být španělským králem?

»Nechci vás příliš přemlouvát, neboť věc má své riziko. To víte, pojišťovny nechtějí potentáty už vůbec na život pojišťovat. Nu ale člověk si někdy

i v posteli může vyvrtnout nohu; mimo to budu neustále na stráži.«

»Já tedy mám být imitací...?«

»Ano, imitaci španělského krále. Přijímáte za zmíněných podmínek?«

»Nu, ono by to bylo hezké — ale mhm, mám zde, mhm, jisté závazky.«

Sherlock Holmes sáhl s úsměvem do kapsy a položil před Lelíčka stuček saldovaných účtů. Byl tu krejčí, obuvník, paní Rézi tu byla, všichni tu byli.

»Dohromady tři sta osmdesát korun.«

Na tvář Lelíčkovu rozlily zaplacené účty blažený úsměv.

»Ehm, ale ještě maličkost. Tož teda ehm...«

»Ano, dobře vím. Zde je záloha, prozatím pět tisíc korun. Stačí?«

Lelíček nevěřil očím a ruce se mu trochu chvěly, když strkal papíry do kapsy.

Ale již se v něm probudil Hanák a rozloživ se na židli zavolal na číšníka přes rameno:

»Platit!«

A položil tisícovku na stůl.

Obrátiv se k detektivovi, navázal na počátek rozprávky:

»A odkáď teda ste?«

»Já? Z Londýna.«

»Velké město, co?«

»Dost.«

»Já su z Brodku. U Přerova.«

»Pěkné místo?«

Lelíček se rozložil ještě šíře na židli a řekl sebedůvědomě:

»Jak by nebylo. Na Hané! V prostředku! Hehe...«

»A kdy bychom se mohli vydat na cestu?«

»Třeba hned,« řekl Lelíček ledabyle.

»Výborně. A což zavazadla?«

»Mno!« máchl Lelíček rukou a odvrátil se poněkud, vzpomenuv si, že jeho zavazadly jsou kufríček a fajfka.

»Ještě lépe,« řekl Sherlock Holmes a pohlédl na hodinky. »Čtyři patnáct. Rychlík jede za dvacet minut. Pozitřku jedenáct padesát večer jsme v Madridě.«

»Naturální byt jste řekl, že ano? A což otop?« Lelíček zkoumavě pohlédl na Sherlocka Holmesa.

»Ovšem i otop,« usmál se detektiv.

Čtyři čtyřicet představoval Lelíčkoví na nádraží tři elegantní pány:

»Mistr Jones Smith, váš učitel angličiny.«

»Monsieur Henri Lafleur, váš francouzský profesor.«

»Señor Kajetán de los Pajdalos de la Zalamaňka de las Torres, váš učitel španělštiny a dvorních ceremonií.«

Náš hrdina se lehce uklonil, šoupl nohou a řekl:

»Já su František Lelíček z Brodku u Přerova na Moravě.«

Při tom Hanák pohlédl významně na Španěla.

A jeli do Španělska.

Občas bylo Lelíčkoví cestou smutno, když vzpomínal, co asi dělají doma v Brodku, maměnka, stařenka a stréček. Ale řekl si, že jednou každému něco přiveze, maměnce kanafas, stařence hrozénky. A stréčkovi? Nu stréčkovi přiveze borovičku, »pravó španihelskó borovičko«.

KAPITOLA DRUHÁ.

Snadno a rychle. — Španělská etiketa. — Vysoce urozené židle. — To mě těší. — Deštník dalekohledem. — Sherlock Holmes nechápe, co je to hanácký knedlík. — Hořící nos.

— Buenos dias, señor Francesco? Como está usted?

— Gracias, estoy bastante bien.

— Me alegro mucho.

Takhle už uměl krásně po španělsku hovořit František Lelíček, neboť onen señor Francesco nebyl nikdo jiný než on. A druhou osobou v dialogu byl jeho učitel španělštiny, señor de los Pajdalos de la Zalamaňka de las Torres. Oba pilně listovali ve Vymazalově »Španělsky snadno a rychle« a ke chvále španělského učitele budiž řečeno, že se z této knížečky naučil česky skorem víc, než pan Lelíček španělsky.

Bylo to v Madridu. Zde v překrásné osamělé ville za městem, obklopené zahradou ještě krásnější, vzdělával se Lelíček pro svůj vznešený úkol. Nikdo by ho byl nepoznal. Sherlock Holmes mu přidělal impozantní černý knír, neboť v pravé jeho podobě jej ve Španělsku nikdo nesměl spatřiti dříve, než se ujal svého úřadu.

Náš seňor Francesco byl po celý den zaměstnán. Ráno přišel don Pedro Miguel de los marques de Postolopertos, jeden z »galanes de la corte« (dvořáků dvoru královského), zasvěcený v tajemství Sherlock-Holmesovo: ten uváděl Lelíčka do tajů úklon a mravů španělské dvorní etikety, která je ze všech etiket nejetiketovanější. Při první hodině řekl mu pan Lelíček, že již něco umí, že chodíval doma do tanečních hodin a že četl také knížečku »Malý galanthome, čili jak se chovat ve slušné společnosti«. Avšak don Pedro Miguel mu vysvětlil, že ve společnosti, v níž se napříště bude pohybovat, se musí chovat zcela jinak, mnohdy způsobem opačným, než je psáno v Malém galathome. Tam na příklad stojí, že se nohy nesmějí dávat na stůl. Pravý kavalír je však mnohdy nucen naznačit vrchol své nenucenosti právě tímto způsobem. Ostatně, co se týče kapitoly o nenucenosti, byl don Pedro Miguel se svým žákem velmi spokojen. František Lelíček dovedl si sednout na fotel tak neomaleně, jakoby byl rodilý šlechtic. Tvrdil sice, že se u nich v Brodsku u Přerova na Moravě takhle sedá na lavice v hospodě, ale don Pedro Miguel tomu nechtěl věřit a byl přesvědčen, že seňor Francesco pochází z rodu vznešeného, čemuž nasvědčovalo i dlouhé jméno jeho: Francesco Lelíček de los Brodcos y Preravos en Moraviaes.

Trochu obtíží působily lekce v chůzi. Lelíček se musil naučit klásti špičky nohou k sobě (levou víc) a ohýbat trochu kolena, aby byla kopie chůze Alfonza XIII. dokonalá. To zabíralo jeho pozornost tak, že zapomínal na věc neméně důležitou: ohrnovat co nejvíce spodní ret. Don Pedro Miguel nestačil ho napomínat:

»Señor Francesco! Ret! Spodní ret!«

Leliček ohrnul pak ret, až mu zapraštilo za ušima.

»To je málo. Ještě!«

»Dál to nejde,« bručel Leliček v duchu a dodal španělsky: »Lo siento yo.« (Lituji velice.)

Pak přišel také učitel španělštiny, señor de los Pajdalos de la Zalamaňka de las Torres, a někdy i Sherlock Holmes. Společně cvičili pak důležité funkce vladaře španělské říše.

Přišla třeba deputace města Zaragosa, kterou představovaly čtyři židle. Don Pedro Miguel dělal senátora a uváděl ji. Strčil trochu do každé židle — to znamenalo poklonu — a jménem první židle oslovil pak pana Lelička podle dvorního předpisu pro deputace »prostředním královským titulem«:

»Vaše nejjasnější Veličenstvo, z Boží milosti velmocný králi španělských provincií, všech kolonií a zemí na obou březích moře tu i tam, rytíři svatého Gráalu a zeleného papouška, nejnábožnější princ jerusalémský! My nejoddanější poddani vždy věrného a loyálního královského města, zlaté Zaragosa, skládáme k nohám Vašeho nejjasnějšího Veličenstva nejpokornější výraz hluboké úcty a nejuctivějšího holdu veškerého obyvatelstva, které denně vstává i léhá s Vaším skvělým jménem na rtech pohnutím se chvějících a velebí Vaši moudrost a spravedlivou nestrannost. O kéž by...«

Pan Leliček musil napjatě poslouchati. Stál tu, levou ruku opřenu o kord (měl uniformu generálskou), pravou o stůl, a zíral bláhosklonně první židli do očí. Když domluvila, řekl na znamení dona Pedra Miguela:

»Zaragosa je velmi krásné město. To mě těší. Doufám, že je brzy opět uvidím.«

Don Pedro Miguel přivěsil pak každé židli řád, načež do nich kopl, což znamenalo, že deputace spokojeně odešla.

Takových deputací vystřídalo se každodenně několik. Přišli venkované z Andalusie. Těm řekl Lelíček:

»Andalusie je perla všech provincií. Jak se letos urodili býci?«

»Vaše Veličenstvo,« odpověděla pak židle, »díků loňským větrům urodila se většinou dvojčata.«

»To mě těší,« řekl na to Lelíček.

Mimo přijímání deputací musil se ovšem naučiti také vystupování při jiných příležitostech. V pokoji improvizována na příklad výstava. Po stolech, pohovkách a židlích rozloženy nejrůznější věci, které právě byly po ruce, neboť šlo jen o to, nacvičiti různé výroky, pro monarchy u příležitosti výstav předepsané. Señor de los Pajdalos de la Zalamaňka de las Torres a don Pedro Miguel de los marques de Postolopertos vodili Lelíčka od předmětu k předmětu, vysvětlující jejich význam a jejich důležitost.

»Zde, Vaše Veličenstvo, dovoluji si upozorniti na skvostný výrobek naší domácí firmy klenotnické Dellazoppa a spol.« Při tom ukázal don Pedro Miguel na kartáč.

»Velmi krásné,« řekl Lelíček.

»A zde, Vaše Veličenstvo, kabinetní kousek španělské optiky, dalekohled určený pro observatoř na Mont Serratu.«

Pan Lelíček nakoukl do špičky deštníku, který

señor de los Pajdalos de la Zalamaňka držel směrem k oknu.

»Ah báječné, velmi báječné.«

»A zde obraz velmistra našeho, caballera Zuloagy . . .«

Leliček pohlédl s roztomilým úsměvem na teplo-
měr.

»A zde dovoluji si Vašemu Veličenstvu předsta-
viti mistra sama.«

Leliček poklepal na rameno vedle stojícímu vě-
šáku a řekl:

»Velmi hezké. A to je vše rukou malováno, že
ano? To mě těší.«

Pak představovali Leličkovi řadu hodnostáru, vy-
sokých úředníků a jiných vysoce urozených lidí, kte-
ré opět představovaly židle. Ty vůbec hrály při vy-
učování důležitou roli. Byly vysoké, bohatě vyřezá-
vané a stály tu v tklivé pokoře jako skuteční tajní
radové. Aby si Leliček vštípil v paměť význam ruz-
ných uniforem, nákrčních řetězů a řádů, byly židle
těmito značkami důstojenství ověšeny.

»President rady pro zvelebení hornictví, caballero
Lopéz.«

»Hornictví je velmi důležité. Máte jistě mnoho
práce?«

»Velmi mnoho, Vaše Veličenstvo.«

»To mě těší.«

»Rektor magnificus slavné university v Santiagu,
doktor Scattulozza.«

»Kolik máte žáků?«

»Osm set třináct, Vaše Veličenstvo,« odpověděl
don Pedro Miguel místo dřevěného rektora a dodal:

»Už nemáme skorem místa v posluchárnách.«

»To mě těší.«

»Generál Cotarello.«

Don Pedro Migue' naznačil za záclly židle doutník a kouření.

»Ah ano, vy jste bojoval na Kubě. Bylo tehdy velmi horko, že ano?«

»Vaše Veličenstvo, naši vojáci bili se jako lvi.«

»To mě těší, armáda je základem říše.«

Tak to šlo dále. Tato cvičení opakovala se každodenně s malými obměnami, až Lelíček uměl všechno hezky nazpaměť. Ostatně nebylo to tak těžké, neboť potentátům stačí k veřejnému vystupování celkem asi osmdesát slov.

V poledne zasedali všichni k obědu, jenž byl vždy malou imitací dvorních tabulí. Tu se učil Lelíček jíst nejrůznější pokrmy, o nichž se mu před tím nikdy ani nezdálo. Přísně dbali, aby nestrkal nůž do úst, aby nejedl omáčku lžící atd.; tato cvičení ho nejvíce rimoutila, neboť trvalo vždy dvě až tři hodiny, než se najedl jak se patří po hanácku. Jídla byla celkem velmi chutná, až na některé národní pokrmy španělské; marně snažil se však Lelíček vysvětlit kuchářce, co je to hanácký kneclík a hanácká buchta; ba ani Sherlock Holmes to nedovedl dobře pochopit.

Při jídle se občas přednášely přípitky a k tomu účelu přinesl señor de los Pajdaños de la Zalamañka de las Torres vždy několik výstřižků z novin s typickými průpověďmi u královských hostin. Na příklad: Sire! Již po třetí mám obzvláštní čest a potěšení, pozdraviti Vás v těchto staroslavných síních, kde každým krokem se probouzejí vzpomínky na slavné činy Vašich věhlasných předků, kteří zbudovali pevné nohy skvělému trůnu Vaší nesrovnatelné

říše. Dovolte, abych vyjádřil při této řídké příležitosti svůj neobmezený dík za tklivě-slavné přivítání a svůj nekonečný podiv Vaší moudré ruce, třímající žezlo nad miliony pilných občanů, a abych složil hold velikosti a slávě Vaší monarchie. Se slzou v oku zvedám svůj pohár. Vaše Veličenstvo, račiž laskavě žiti! Sláva, sláva, sláva!

Odpoledne cvičil se Lelíček v jízdě na koni, v tenisu a ve střelbě. To vše ho bavilo nejvíce. Divil se, že je tak dobrý střelec, ač dříve nikdy neměl pušku v ruce: nevěděl ovšem, že královské terče jsou tak zařízeny, že kulka trefí vždy do černého, ať se střílí kamkoliv.

Jednoho dne — bylo to krátce před ukončením jeho výcviku — zarmoutil trochu našeho Lelíčka Sherlock Holmes. Přivedl neznámého pána, jehož představil jako dvorního frenofysiologa. Ten pozorně tělo Lelíčkovu prozkoumal a prohlédl, kroutě při tom občas hlavou a pobroukáváje něco do vousů. Konec konců se Lelíček dozvěděl, že jeho nos neodpovídá zcela vznešenému vzoru krále Alfonsa a že se musí nějaká maličkost opravit. Sherlock Holmes ujišťoval ho sice, že se mu vstříkne pod kůži pouze trochu parafinu a že je to úplně bezbolestné. Nutno se pouze vystříhat přílišného žáru, nesedávat u kamen nebo v úpalu slunečním, jinak se parafin rozpustí a snad i vyteče.

Operace byla skutečně provedena, ale Lelíček se neustále lekal, že se mu jednoho dne s nosem něco stane. Parafin je látka velmi hořlavá, což, když si tak jednou bude zapalovat špaňoletu či pachitosku a parafin chytne!

Hořící nos, strašné pomýšlení!

KAPITOLA TŘETÍ.

První krok z Boží milosti. — Velkokříž řádu Zlatého kohouta. — Obtíže toaletní. — Subvencovaný býk moravského zemského výboru. — Krev na krev. — Tornado a smršť v aréně. — Hrůza dvou minut. — Sherlock Holmes hvízdá. — Národ slzí. — Smutno jest býti člověku samotnému.

Konečně byl František Leliček tak vycvičen, že se mohlo přikročiti k první veřejné zkoušce. Jednou v noci ubytovali ho tajně v pobočném křídle královského zámku, aby byl po ruce, kdykoliv ho bude potřeba.

Poprvé měl zastupovati krále při velkých býčích zápasech. Slavný toreador Diego Rodriguez slavil desítilété jubileum své činnosti a hlavní město se připravovalo k oslavě, jaké tu už dávno nebylo. Toreadoři jsou totiž ve Španělsku víc než u nás tenoři, fotbalisté a tajní radové. Mnohem víc. Slavný toreador je nejpopulárnější osobou nejen v městě, ale i v celé říši a každý Španěl umí nazpaměť celou jeho biografii. Ministerstvo, s nímž proslulý toreador ne-souhlasí, padne, ať tomu už chce král čili nic. Pro tento jejich politický význam musí takové kapacity i král náležitě respektovat a před důležitým rozhodnutím otázat se na jejich mínění.

Úloha Leličkova nebyla na první pohled příliš obtížná. Měl se objeviti v amfiteatru v královské loži a po každém výkonu toreadorově vlídně kynout rukou. Pak měl uděliti seňorovi Diegovi Rodrigue-zovi audienci, pochválit ho za jeho statečné výkony a připnout mu na prsa velkokříž svatého řádu Zlatého kohouta, který se udílí jen lidem velmi vynikajícím a výjimečně také cizím panovníkům, jako obzvlášt vysoké vyznamenání.

Lelička strojili jako nevěstu v zrcadlové světnici půl dne do roucha královského, bohatě zlatem vyšívaného; česali a upravovali ho, až ho bolelo v zádech. Sherlock Holmes se zlobil a říkal, že tato přemrštěná pečlivost je zbytečná, že pozornost poddanstva jeho Veličenstva bude upjata k toreadorovi a býkům, jakožto zjevům nepoměrně zajímavějším. Ale don Pedro Miguelo de los margues de Postolopertos a seňor de los Pajdalos de la Zalamaňka de las Torres očekávali patrně, že postoupí o jednu hodnostní třídu, dopadne-li zkouška dobře.

Když konečně byly všechny knoflíky různých kabátců, tkaničky škapulírů a bandalírů, všechny šňůry, spony a přasky, řády, rouna a hvězdy, mantily, fábory, pentle a všechno ostatní, co náleží k pestrému a bohatému obleku královskému, zapjaty, svázány, připjaty, zavěšeny, opásány a přehozeny, vzpomněl si najednou pan Leliček, že na něco zapomněl. Dlouho listoval ve svém kapesním slovníčku, aby našel vhodné slovo španělské a donu Pedrovi Miguelovi vysvětlil, proč se musí opět knoflíky rozepnout, tkaničky a šňůry rozvázat, spony a přasky odepnout. Nenašel vhodného výrazu; avšak oba dvořané pochopili z jeho kyselé tváře a z jeho po-

suňků, oč jde. Byli velmi bolestně dotčeni, že jejich pečlivá práce přišla vniveč a slibovali si v duchu, že příště před strojením se vždy pana Lelíčka zeptají, zda na nic nezapomněl.

Konečně ujížděl král Alfons XIII., náš František Lelíček z Brodku u Přerova na Moravě, v dvorní ekvipáži se skvělým komonstvem k aréně. Sherlock Holmes seděl naproti převlečen za důstojníka osobní stráže královy.

Lid v ulicích provolával našemu hrdinovi nadšeně slávu a on s úsměvem kynul na všechny strany. Dušičku však měl malou. Nekonečné oblékání, stále napomínání, poslední korepetice, obava před možným atentátem a ještě více před nějakým malérem, který by jej mohl prozradit, to vše hrozně skličovalo Františka Lelíčka. Ah, bože, kdyby to takhle věděla stařenka v Brodku u Přerova na Moravě, co on tady tropí! Hrdlo se mu úžilo a každým okamžikm čekal, že se odněkud ozve: »Zrada! To není král!«

A každou chvíli mohla přiletět puška! Kdykoliv kočí práskl bičem, trhl sebou a úzkostlivě pohlédl na Sherlocka Holmesa. Ten tu seděl klidně se svou ostře rýsovanou tváří; přes to, že nehnul ani brvou, zdálo se Lelíčkoví, že kolem úst mu pohrává úsměv. To ho poněkud uspokojilo, neboť k Sherlockovi Holmesovi měl neobyčejnou důvěru.

V aréně pozdravilo obecenstvo vstup králův bouřlivým jásosem. Sherlock Holmes postrčil jej k zábradlí lože; Lelíček kynul vlídně rukou, jak jej tomu don Pedro naučil. Ruce se mu chvěly jako v kinematografu, ale obecenstvo soudilo z toho, že je král v obzvláště živé náladě.

Na znamení Sherlocka Holmesa hodil Lelíček

klíče od stájí do arény na znamení, že zápasy mohou započít.

Býčí zápasy!

František Lelíček měl o nich jen nejasnou představu. Věděl, že býk je druhdy zvíře velmi zlé. Jednou se u nich v Brodku u Přerova na Moravě splašil obecní býk. S chvostem vysoko k nebi zdviženým a hlavou k zemi skloněnou, funě a koule očima, pádii po návsi, přímo k chalupě starostově, jejíž střecha byla kryta červenými taškami. Celá obec zděšeně prchala před rozzuřeným zvířetem. A to byl jen obyčejný býk, subvencovaný moravským zemským výborem, tedy zvíře zajisté mírné. Což teprve tihleti proslulí býci z Andalusie, kteří po otcích dědí zuřivou povahu a již od útlého mládí jsou k zlostnosti drážděni.

Nelze nám vyličit podrobně pestrý průběh zahajovací quadrilly a zápasů. Nevídané divadlo Lelíčka tak zaujalo, že skorem úplně zapomněl na svou vznešenou úlohu. Oči si mohl vykoukat a byl jako u vyjevení. Sherlock Holmes, jenž stál za ním, šepetem mu vysvětloval, co jsou to picadores, banderilleros, chulos a jaké jsou jejich funkce při zápasech. Když se pak z brány vyřítíl obrovský býk, divoký a strašlivý, nemohl se již náš Lelíček udržet a nahnul se dychtivě přes okraj lože. Byl ještě více rozčilen, než kdysi při zápasech Frištenského. Don Pedro Miguel jej musil zatahat za šos královské mantily, aby se vzpamatoval, že se to na jeho Veličenstvo nesluší. Než, jak správně už dříve Sherlock Holmes podotkl, nebylo toho ani zapotřebí. Jakmile se v aréně objevil býk, zapomnělo obecenstvo na krále docela.

Torrero Diego Rodriguez byl skutečně chlapík úžasně obratný a mrštý. Už už se zdálo kolikrát, že ho vztekem supící býk nabodne na rohy a vyhodí vysoko do výše. Tu otevřel Lelíček oči i ústa dokořán — což však nijak nevadilo, neboť Alfons XIII. to dělal také — a pomáhal různými pohyby rukou, nohou i celým tělem seňorovi Rodriguezovi, zcela tak, jak to mají ve zvyku nadšenci pro fotbal. V jednom obzvláště napinavém okamžiku sevřel Sherlocku Holmesovi ruku tak, že tomu zůstala týden modřina.

Avšak don Diego Rodriguez se nedal. V posledním okamžiku vždy býkovi mrště unikl; buďto uskočil stranou, neb udělal přes jeho hlavu a hřbet divukrásný přemet, a nebo mu konečně upláchl pod břichem. Býk byl vždy strašně překvapen a tvář jeho se v zklamání protáhla; avšak dřív než se vzpamatoval, vuoril mu torrero bleskurychle břitký meč pod levou lopatku přímo do srdce. Tu se pak býk vzepjal, těžce dopadl na zem, převalil se na záda, zatřepal nohama ve vzduchu a vypustil duši.

To se Španělům nesmírně líbilo. Nepopsatelná, ohlušující bouře potlesku rozlehla se arénou po každém takovém umělém zapíchnutí býka. Všichni jásalí a křičeli: »Bravóóó«, »da capos!«

Lelíček musil povstat a vlídně kynout rukou hluboce se uklánějícímu torrerovi.

Co chvíle pustili do arény nového býka a tak jich skolil don Diego Rodriguez celkem patnáct. Poslední býk byl obzvláště divoký a vyváděl jako smyslů zbavený. Skákal, trkal, funěl, supěl, řičel, ryl hlavou v písku, švihal podnikavě ohonem a proháněl všechny kumštýře v aréně z kouta do kouta. Ale ani

toho se don Diego Rodriguez nelekhl a zapíchl ho s obdivuhodnou elegancí. Potom se opřel levou nohou o nebožtíka, pravou ruku položil na srdce a levou učinil posuněk, jako že to pro něj není nic zvláštního. Právě tornado jáсотu, křiku, potlesku, smršť kytic, peněženek, hodinek, klobouků, kabátů, bot a doutníků snesly se nad arenou. Španělé a zvláště Španělky byli nadšením zběsilí a házeli všechno, co jen mohli poněkud postrádati, jako výraz obdivu torrerovi na hlavu. Dámy by byly nejraději skočily do arény samy.

Lelíček se vůbec Španělkám podívoval. Byly pravý opak našeho ženského pokolení, divoké, ohnivě a jejich pohledy bodaly jako sršáni. Do torrera byly všechny od desítiletých děvčátek až po padesátileté matrony šíleně zamilovány. Část jich se prodrala po zápasech až do chodby k šatně, a tam se na dona Rodrigueza vrhly, líbaly ho, objímaly a uřezávaly mu knoflíky, kusy šatů, pentle, vůbec všechno, co se uřezat dalo. Tu noc usínala mnohá Madridanka s kusem šosu nebo knoflíkem mantily torrerovy na rtech.

V komnatě, kde král měl udělití Rodriguezovi audienci a připnouti velkokříž Zlatého kohouta, shromáždila se mezitím skvělá společnost státníků, politiků a jiných vynikajících lidí. Žurnalisté ořezávali tužky, připravující referát. Pak přišel don Diego Rodriguez. Byl schvácen, udýchán a z kostýmu jeho visely cáry; nicméně stál tu pyšně, s hlavou vztýčenou, neboť věděl, že je po králi první osobou v říši.

Pan Lelíček vstoupil se svým komonstvem a v komnatě se rozhostilo hluboké ticho. Torrero se hluboce uklonil a učinil tři kroky do předu, uklonil,

se, pak šel zase pozpátku tři kroky, šoupl levou nohou, šoupl pravou a uklonil se v levo, v pravo — tak to žádá španělská ceremonie. Vzadu stojící osoby natahovaly krky a žurnalisté už měli tři lístky popsány.

Lokaj podal panu Leličkovi ozdobnou, atlasem potaženou skříňku s velkokřížem.

Král si odkašlal, otevřel skříňku a pak ústa . . .

Nic —

Půl minuty —

Nic —

Minuta —

Nic —

Don Pedro Miguel de los marques de Postolopertos a señor de los Pajdalos de la Zalamaňka de los Torres bledli a kolena se jim počala velice třást.

Neméně i našemu Františku Leličkovi. Kdybychom byli v tom okamžiku nadzvedli svršek jeho lebky a nahlédli dovnitř, bylo by se nám zjevilo roztodivné divadlo. V divoké směsi vířili tu baskervillští psi, býci, velkokříže a sta jiných věcí. Ale španělské slovo byste byli nenašli ani jedině.

Všecko, čemu se po tolik týdnů učil, vykourilo se mu rázem z hlavy. Zejména si nemohl vzpomenout ani na první slova své řeči, kterou si přece ještě před chvílí v duchu plyně odříkával. —

Dvě minuty —

Nic —

Ticho stávalo se trapným. Señor de los Pajdalos de la Zalamaňka a don Pedro Miguel sřrvali v koutě vlasy. Teď to praskne! Aby tak ke všemu začal v rozpacích mluvit v té své rodné cikánštině!

Leliček se chvěl na celém těle a na čele i za ušima

mu vyvstal pot. Vlasy se mu ježily a nepopsatelná úzkost sevřela mu hrud: mocně v tom okamžiku zatoužil po své domovině, po maměnce, stařence a stréčkovi.

Ano, kěz by se mohl propadnout z Madridu do Brodku u Přerova na Moravě!

Avšak ne nadarmo byl tu Sherlock Holmes. Ten zachoval svůj železný klid. Když viděl, že Leliček skutečně ze sebe nic nevypraví, sraštil čelo. Věděl, že kolečka mozku Leličkova stojí, že by se však rozhběhla, kdyby mu mohl připomenout nějaké španělské slovo.

Rychle rozhodnut přistoupil nenápadně ke králi a zahvízdal tichounce:

»Tariadada tariadada tididida tidididida ...»

Byla to známá melodie opery Carmen:

Toreadore smělý,
pozor si dej, pozor si dej!

Leliček se vzchopil. Konečně aspoň jedno zbavující španělské slovo: toreadore!

Vyhrkl, rychle a přerývavě:

»B-b-ravo — t-t-toreadore!«

Česky by se to řeklo také tak.

Leliček si pak z hluboka oddychl a připjal donu Diegovi Rodriguezovi velkokříž na prsa. Slavný torrero čekal, že jej král osloví delší řečí — zatím řekl král pouze dvě slova. Avšak bylo mu jasno, že král je tak nesmírně dojat jeho výkony, že nemůže mluvit. A proto slavný torrero zaslzel.

Také ostatní přítomní slzeli. Don Pedro Miguel i seňor de los Pajdalos přímo brečeli. Králi kanuly

přes tvář obrovské kapky potu a všichni mysleli, že jsou to slzy. Nu, a když král pláče, tu nemůže zůstat oko poddaných suché. Dámy byly v desátém nebi a rozkoší i pohnutím omdlévaly. Tři z nich se nevzpamatovaly dříve, dokud jich torrero nepolíbil na čelo. Zkrátka všechno tonulo v slzách. Jen Sherlock Holmes neslzel.

Když opět usedli do dvorní ekvipáže, obrátil se Lelíček k Sherlocku Holmesovi a najednou jako po šňůrce odříkal celou řeč, kterou měl promluvit k torrerovi. Nyní znenadání si na ni vzpomněl. Sherlock Holmes se usmál a řekl:

»Už je pozdě, milý pane Lelíčku, señore Francesco, či vlastně Alfonsi třináctý. Budme rádi, že to ještě tak šťastně dopadlo.«

A dopadlo to skutečně šťastně. Všechny madridské listy vyšly druhého dne s tučně vytištěnými úvodníky. »Král a slavný Diego Rodriguez«, »Král k pláči dojat«, »Bravo toreadore!« atd., to byly nápisy. V článcích se obšírně líčilo, jak král napjatě sledoval skvělé zápasy a jak hluboce byl dojat, jak pro slzy nemohl ze sebe vypravit více než dvě slova, slavná starošpanělská slova krále Karla V.: »Bravo, toreadore!« (V novošpanělštině se totiž říká »torrero« a nikoliv »toreadore«.) I republikánské listy psaly: »Dlužno přiznati, že Alfons XIII. má v žilách pravou španělskou krev. Nemohl se ubrániti dojmu báječného hrdiny Diego Rodrigueza. Ovšem musíme připomenouti, že slavný torrero je smýšlením naší straně nejbližší.«

Věc měla i politickou dohru. Tak velikým vyznamenáním dojat, chtěl se torrero Diego Rodriguez králi nějak odvděčiti a pozval k sobě ministerského

předsedu i celý kabinet k večeři. Tam pak vřídne poklepal ministrpresidentovi na rameno. Kortesie porozuměly tomuto pokynu a přijaly státní rozpočet hladce a bez velké debaty.

Od toho dne zastával pan Leliček krále Alfonse XIII. častěji. Tu a tam ho stihla nehoda, buďto si spletl své naučené řeči, nebo vypadl ze své role, a počínal si jako obyčejný smrtelník. Avšak vždy tu byl po ruce Sherlock Holmes, jednou v přestrojení adjutanta, po druhé jako lokaj či dvorní myslivec, jindy opět jako osobní lékař. Kdykoliv byla situace kritická, rozřešil ji Sherlock Holmes svou zázračnou vynalézavostí, duchapřítomností a svým ostrovtipem.

*

Jednou uchystal Sherlock Holmes panu Leličkovi veliké překvapení. Vstoupil k němu, veda za ruku krásnou dámu.

»Představuji vám, pane Leličku, slečnu Louisu Rengovou z New-Yorku.«

»— —?«

Leliček se uklonil a zamumlal své jméno.

»Budete s ní nadále studovat společně.«

Udiveně pohlížel Leliček se slečny Louisy na Sherlocka Holmesa.

»Což pan Smith...«

»Ne, slečna vás nebude místo pana Smitha učit anglicky. Avšak jako vy krále Alfonse, tak bude ona zastupovati královnu Viktorii. Budete tedy mít společnici.«

Na tváři pana Lelička se rozložil radostný úsměv. Beztak už bylo to věčné učení s donem Pedrem Mi-

guelm, seňorem de los Pajdalos de la Zalamaňka, mistrem Smithem a monsieurum Lafleurem nudné.

Podal slečně Louise ruku a pohleděv ji do očí řekl vřele:

«Vítejte — královno!»

KAPITOLA ČTVRTA.

Lelíček stůně. — Tajemné sny. — Sherlock Holmes kazatelem. — Překvapení v parku. — Příhoda se španělskými mouchami. — Zrádná voňavka. — Tohle je pěkná historie! — Druhý případ se španělskými mouchami.

Ani oku méně zkušenému, než bylo Holmesovo, nemohlo ujít, že se s panem Lelíčkem od okamžení, kdy se v královském paláci usídlila zástupkyně královny Victorie, slečna Louisa, děly roztodivné věci.

Alfons XIII. 2. vydání byl neustále záduřiv a nejraději sedával o samotě v zahradě a tu pak těžce, strašně těžce vzdychal. Učitelé měli s ním trampoty. Nedával pozor, hleděl při důležitých státnických informacích do prázdna, odpovídal na francouzské otázky španělsky, na anglické francouzsky, ponejvíce však česky. Všechno pletl, házel páté přes deváté, skloňoval místo já jdu, ty jdeš, on jde důsledně: já ulice, ty ulice, on ulice; s tváří nejnevinnější říkal ten koza, ta strom, to voda a vůbec nerespektoval zákonů gramatických, zapomínaje, že gramatika je nad všemi králi.

Sám to ostatně Lelíček cítil, že není jaksi svůj. Nic mu nechutnalo, ba ani hanácké knedlíky, které se už královští kuchaři naučili vařit, v kříži míval

suché loupání a vůči hledě hubnul. I Sherlock Holmes nad tím kroutil hlavou, neboť toho tu ještě nebylo, aby Hanák ztratil apetit.

Často ho zastihla slečna Louisa někde v koutku zadumaného, smutného.

»Qu'est-ce que avez vous?« tázala se ho soustrastně.

Lelíček se zapýřil. Rád by jí byl nějak případně odpověděl, ale jeho francouzština byla příliš diplomatická na rozhovor s roztomilou Louisou. Vytáhl zarmouceně kapesní slovníček, chvíli listoval, až našel slovo »nemocen«.

»Malade,« řekl skoro šeptem, »je suis malade.«

»Ah, mon pauvre ami, où est donc votre mal?«

Lelíček pokrčil rameny, že neví, co mu vlastně schází. Nevěděl to skutečně a jen zvláštní okolnosti dlužno přičísti, že po čase přece na to přišel.

Náš František míval totiž velmi často sny, neobyčejně živé a divoké. Nejčastěji se mu zdávalo, že je pronásledován stádem divokých býků. Při tom se proti němu hnal baskervillský pes, s jedné strany pak se blížil automobil, s druhé ho stíhalo opět pronikavé oko detektivovo a k tomu všemu padal na něj shora déšť pum, tak že nevěděl kudy kam. Ale všechny sny končily se tím, že býky zapíchl, psa zardousil, oko zašlápl; pumy pak roztrhaly automobil.

To by konečně nebylo nic divného. Avšak ejhle! Všechny sny končily tím, že Lelíček podnikal tyto kousky jen proto, aby mohl zachránit — slečnu Louisu. Ano, nakonec se mu vždy zjevila v luzném, závojevém oděvu, děkujíc mu za vysvobození. A když už otevírala náruč, aby ho za všechno objala, žel — Lelíček se probudil. Byl mokrý, jako by ho z vody

vytáhl, tak se při zápasu rozehřál a spotil. Divil se jen vždycky, že se mu při tom záru nerozpustil parafin pod kůží na nose.

Slečna Louisa!

Ano, nebylo pochyby, František Lelíček se do ní zamiloval. Byla to — prozrazujeme velké tajemství — jeho první láska...

Slečna Louisa byla dívka velmi krásná — znáte ostatně královnu Viktorii. Ale František Lelíček byl přesvědčen, že je ještě krásnější než královna sama, ač si byly podobny jako vejce vejci. Ve společných hodinách zmocňovalo se našeho hrdiny zvláštní pohnutí. Byl ještě roztržitější než jindy a slečna Louisa se smála jeho chybám a pokleskům, až jí vstupovaly slzy do očí. Byla pak ještě roztomilejší. Ale František Lelíček se rmoutil čím dále tím více, neboť si připadal vedle ní strašně hloupý a nešikovný. A přece stále toužil, aby jí mohl být na blízku, a byl nejšťastnější, když při oficiálním vystupování, v divadle, při hostinách a na slavnostech mohl jí vést pod paží nebo sedět vedle ní. V Madridě a v celém Španělsku šlo od úst k ústům, že král je stále ještě nesmírně zamilován a že se nemůže na královnu dost vynadívát.

Slečna Louisa ulehčovala Sherlockovi Holmesovi značně jeho úlohu, neboť se vpravila do role královny neobyčejně rychle a hrála ji přímo skvěle. Kdykoli viděla, že pan Lelíček chce provést nějaký nesmysl, dovedla jemně a nenápadně tomu zabránit.

Ale král vystupuje ponejvíce bez své manželky. Musí pronášet trůnní řeči, navštěvovat školy, kláštery, nemocnice, kasárny, účastnit se přehlídek vojenská, jezdit na manévry, udílet audiencie atd. A pan

Leliček hrál krále čím dál tím hůře. Při generální prohlídce posádky, kdy měl pochválit důstojnický sbor, pronesl jistě připitek určený pro hostinu u japonského velvyslance, v kláštře Úršulinek oslovil abatyšši řečí, kterou měl pronést v státní porodnici, slavné herečce, kterou mu představili, řekl: »A to všechno je rukou malováno, že ano?« Zpovědník — španělský král se musí týdně zpovídat — nemálo se divil, že mu král neustále vypráví o baskervillském psu. Když se pak Leliček jednou otázal madridského biskupa, kolik že má dětí, viděl Sherlock Holmes, že to takhle dále nejde.

»Pane Leličku,« řekl mu s tváří velmi vážnou, »tak to dále nejde.«

»Co, prosím?«

»Vážně ohrožujete důstojnost královského majestátu. Satyrické listy jsou plny štiplavých poznámek.«

František Leliček svěsil smutně hlavu.

»Když já...«

»Vím. Jste zamilován.«

»Já?« František Leliček vytřeštil oči a zapotácel se několik kroků nazpět. »Jak to víte?« vyhrkl, »či vlastně to není pravda!« Byl strašně bled.

»I je,« řekl klidně Sherlock Holmes. »Do slečny Louisy.«

Pan Leliček se začervenal a bylo mu do pláče. On to ví! Možná, že ona také! Proto se mu tolik směje —

»Já pojedu pryč!« řekl temně.

»Kam, prosím vás?«

»Domů, do Brodku...«

»Nikam nepojedete, ale dáte pozor na to, co vám nyní řeknu.«

Sherlock Holmes vykládal a domlouval mu celou hodinu a dojal ho až k slzám. Ale konec kázání Holmesova pana Lelíčka hrozně potěšil.

»Vezmete-li si to vše k srdci a slíbíte-li, že budete nadále rozumný a pozorný, že se budete chovat, jak se na krále sluší a patří, postarám se o to, aby vaše láska byla opětována.«

V příštím okamžiku visel Lelíček na krku Sherlocka Holmesa, prudce ho objal a jásal:

»Jakže, bylo by to možno...? Kdy...?«

»Pomalu, pomalu,« bránil se Sherlock Holmes, »tak rychle se ta polévka nevaří. Napřed musíte ukázat, že se chcete polepsit.«

»Pane Holmesi,« vypjal Lelíček prsa, »uvidíte, že takového krále dosud Španělé neměli!«

»A abych nezapomněl, ještě něco velmi důležitého. Tedy, dejme tomu, že z vás bude párek. Při postavení, které máte vy, zvláště však slečna Louisa, musí ovšem zůstat prozatím při poměru pouze platonickém.«

»Ro — zu — mí — te?« řekl Sherlock Holmes významně a dodal pak: »Snad později dostanete dispens.«

Lelíček se zapýřil jako panenka a sklopil oči.

»Ale, pane Holmesi...«

»I jen nedělejte svatého. Muži jsou všichni stejní a ženy též.«

»A prosím vás, jak to uděláte, jako — tedy, víte — tedy — aby ona —«

»To už bude moje starost: Detektiv musí se vy-

znat i v umění tlampače. Nepolepšíte-li se, pak ovšem nebude z námluv nic.»

Leliček se skutečně polepšil. Dával pozor a snažil se, seč jen byl. Po straně pozoroval slečnu Louisu, kdy že se splní předpověď Sherlocka Holmesa. Avšak slečna Louisa se k němu chovala jako dříve.

Nedočkavý Leliček občas tázavě pohlédl na Sherlocka Holmesa, ale ledová tvář slavného detektiva říkala jen: «Dočkej času...»

Tak chodil Leliček po komnatách v paláci, po zahradě a parku a hlavou mu šly pohádkové sny o velkém, krásném milování.

Až jednou z nenadání...

*

Leliček byl opět v parku, totiž v oné části, která byla vykázána jemu a slečně Louise. Učil se řeči pro brzkou cestu do Anglie, kde měla být pozoruhodná diplomatická schůzka krále Eduarda, císaře Viléma a Alfonsa XIII., našeho Lelička.

Leliček kráčel v odlehlém stinném stromořadí se sešitem v ruce a mumlal právě svůj »speech« k dvorní hostině v Toweru.

Byl tak zabrán do studia, že ani nepozoroval, že je v úplně neznámé mu části parku a že se pojednou mezi křovinami vynořila lepá ženská postava, jež se po špičkách krade za ním, dusíc se zadržovaným smíchem.

Pojednou položily se na Leličkovy oči ze zadu dvě hebké ruce. Jemná vůně orchidejí ho ovála a zřetelně slyšel za sebou zrychlený tlukot srdce a šust jemných šatů.

Lelíčkoví se zatřáslo srdce a nepoznaný pocit blaha jej polo omámil.

Mmm?

Ano ví, má hádat. Hehe, jaké pak hádání!

Mmm?

V tom už rozlétl se parkem veselý výskavý smích, jakoby tisíc stříbrných zvonečků se rozhlaholilo. A dřív než se Lelíček z prvního úžasu vzpamatoval, ucítil na rtech horký polibek.

Ach...

Sherlock Holmes je chlapík! Tak to tedy nastrojil!

Lelíček nebyl slova mocen a nejráději by se byl rozplakal. Nezbylo mu však času. Buh ví, jak to je, že i začátečník hned na první ráz vnikne do toho umění. Vášnivě objal slečnu Louisu, líbal ji vřele, divoce, přímo šíleně, až jí přecházel dech, patrně i sluch i zrak. Ve svých mocných pažích ji vyzvedl k sobě do výše, přitiskl...

Usedli, či spíše snesli se beze slov na drnové sedátko v růžové besídce. Již se šerilo a omamující vůně jasmínu a nočních fial táhla vlažným vzduchem. Kolem jejich hlavy bzučely lesklé španělské mouchy-cantharidy jako symboly vášnivé lásky. A slavíci klokotali...

V parku bylo už docela šero.

Listy ohnivých růží padaly na štěstí blažených milenců, Františka Lelíčka a slečny Louisy.

*

S tváří jako slunce, bera osm schodů nájednou, běžel, ne, letěl František Lelíček do svých pokojů. V předsíni vrazil do Sherlocka Holmesa a jako

smyslu zbavený uchopil ho, vyzvedl do výše a tančil s ním dokola divoký kankán, výskaje, jako se výskává u nich doma, v Brodsku:

»Juchúú — juch!«

»Pustte — u všech čertů — co pak je?«

Lelíček chytil přátelsky Sherlocka Holmesa kolem krku a zvolal:

»Kamaráde, dnes se pujde pít!«

Sherlock Holmes pohlédl pátravě do Lelíčkovy tváře a pak přičichl k okraji jeho kabátu.

»Orchideje — to je zvláštní. Kde pak jste byl, pane Lelíčku?«

Ten se naklonil k jeho uchu šeptaje:

»Dejte pozor! O — ná — mne — mi — lu — je!«

A pak se hlučně zasmál.

»Kdo?«

»Nu, kdo! Nedělejte se hloupým. Výborně jste to provedl!«

Avšak Sherlock Holmes zakroutil zamračeně hlavou a opět přičichl k okraji Lelíčkovy kabátu. Tu si náš milence vzpomněl na slib, že vše bude jen platonické. . . Svěsil hlavu.

»Pane Sherlocku Holmesi, nezlobte se.« A tiše dodal: »Zhřešil jsem —«

»Cože? Kde?«

»Tam —«

Lelíček máchl sklíčeně směrem k parku.

»Kde tam?«

»V růžové besídce —«

»Teď?«

Lelíček kývl hlavou.

Sherlock Holmes vytáhl hodinky. »Toť přece nemožno! Před chvílí jsem mluvil se slečnou Louisou,

strojí se do divadla.« A zamračil se. Ano, orchideje, toť voňavka královny Viktorie . . .

»Nešťastníče,« vybuchl prudce vždy tak klidný Sherlock Holmes, »to nebyla Louisa!«

»Ne — by — la Louisa?« Lelíček vytřeštil oči. »Kdo tedy —?«

»Královna to byla, vy, vy, vyvyvy — Lelíčku! Čert vás tam nesl do růžové besídky.«

Lelíček padl bez vlády na pohovku, ústa i oči dokořán.

»Proto —«

»Mlčte!« Sherlock Holmes prudce chodil po pokoji. Tohle se mu musí stát, jemu, nejbystřejšímu detektivovi! Skandál! »Co ona,« zastavil se před Lelíčkem, »nepoznala nic?«

Lelíček zavrtěl hlavou.

»Tohle je pěkná historie! Musím za královnou, aby se neprořekla. — Král je strašně žárliv a dal by vás na místě oběsit. Vy ovšem se nezminíte nikomu ani slovem!«

A Sherlock Holmes odkvapil.

Lelíček se zkormouceně schoulil na pohovce. Vzpomínal na podrobnosti svého milostného dobrodružství a stále jasněji si uvědomoval, že to skutečně nemohla být slečna Louisa. Tak směle by si ona nebyla počínala. Ba, to nebyla dívka, to byla zkušená manželka . . .

»Tož tedy mýlka,« vzdychl. »Ale hezké to bylo,« dodal po chvíli.

A filosofoval ve svém prostém rozumu: Vlastně jsem se neprohřešil. Obě jsou stejně krásné, stejně roztomilé, jak je mám rozeznávat? Příště se napřed zeptám: jste to vy? A aby nebylo omylu, dodám:

to jsem prosím já. Jinak to nepůjde. Ale hezké to bylo...

Z jeho zadumání jej vyrušila slečna Louisa — teď to byla skutečně ona. Měla nádhernou toaletu.

»Nu, co vy se nestrojíte do divadla?«

Lelíček se na ni zadíval, snaže se vystihnouti nějaký rozdíl mezi ní a královnou. Nemožno, podoba byla úžasná.

»Jste to vy?«

»Cože?«

»Jste to vy?«

»Ovšem, že jsem to já.«

»A já, já jsem také já.«

»Nu, to vidím. Což, sluší mi ten úbor? Nevy-
padám jako královna?«

»Ba, jako královna,« řekl František Lelíček v za-
dumání.

*

Slavného detektiva nemálo mrzelo milostné do-
brodružství Františka Lelíčka s královnou španěl-
skou. Věc mohla mít nepříjemné následky. Král byl
stále ještě do své mladé manželky až po uši zamil-
ován a jistě by nebyl klidně trpěl, aby se s ním
dělil — František Lelíček. Mimo to dbá se v Španěl-
sku přísně na to, aby původ korunního prince byl
nesporný. Jak lehce by tu mohly vzniknout spory
o pravost budoucího prince a o posloupnost na trůně
španělském! Aby tak vznikla nová linie pretendentů,
infantes de las Lelíčkas de las Brodkos y Preravos
en Moravies! Hruza!

Na štěstí pojala královna epizodu v růžové besíd-
ce se stránky humoristické jako malou pikantní ob-

měnu své manželské idylly a nebyla nikterak nespokojena. Ženy milují vše tajemné a dobrodružné a Sherlockovi Holmesovi neušlo, že se královna o pana Lelička silně zajímá. Inu, ženy!

Jí samé ovšem záleželo na tom, aby se král o ničem nedověděl a rudé růže v besídce mlčely také. Jiných svědků nebylo.

Aby se však pojistil před možností podobných zápletek, dohrál Sherlock Holmes rychle svou úlohu tlampače — i v tom byl mistrem.

Jednoho krásného večera viděly růže v besídce Františka Lelička u nohou slečny Louisy a slyšely česko-španělsko-anglicko-francouzské vyznání lásky. Opět táhla vlašným vzduchem omamující vůně oleandrů a nočních fial, slavici nadšeně klokotali a španělské mouchy bzučely ještě svůdněji než oněhdy. Listy ohnivých růží padaly na štěstí blažených milenců, Františka Lelička a slečny, tentokrát skutečně slečny Louisy.

KAPITOLA PÁTÁ.

Třicet atentátů. — Příhoda s moukou. — Příhoda s třiceti koňskými silami. — Příhoda s telegrafií bez drátu. — Příhoda s hanáckým knedlíkem. — Příhoda s termitem. — Lelíček v Londýně.

Lelíčkoví nastaly dny těžkých zkoušek. Kvapem blížila se doba, kdy měl poprvé se objeviti jako král španělský před tváří Evropy, před celým světem, kdy měl poprvé promluvit se svými kolegy, králem Eduardem a Vilémem II. A nejen promluvit. V Londýně měli se monarchové radit o důležitých diplomatických a politických věcech; to dělalo Františkovi Lelíčkoví veliké starosti.

Svěřil své obavy Sherlockovi Holmesovi.

»Vždyť já jsem Čech, pane Sherlocku Holmesi, Hanák, a nesmíte zapomínat, že náš národ sice umí ledacos, připomínám jen pražské šunky, muziku, fotbal a hanácké buchty. Ale politiku dělat neumí. Jak tedy mám já . . .«

»Nic se nestarejte,« upokojil ho Sherlock Holmes, »to je nejmenší. Já vám už řeknu v Londýně, co máte dělat.«

Cesta do Londýna poučila Františka Lelíčka o mnoha věcech. Tu teprve pochopil, jak vážnou úlohu hraje při všem slavný detektiv a zač mu on,

František Leliček, má děkovat. Dříve se mu vždy zdálo, že Sherlock Holmes má u dvoru vlastně prázdniny. Než, nebylo tomu tak.

Úkolem Sherlocka Holmesa nebylo jen, starat se o osobní bezpečnost krále — vlastně obou králů — ale musil vše zařídit tak, aby veřejnost a dvůr sám neměly ani potuchy o nástrahách, které anarchisté neúnavně a bez ustání strojili.

A nejvíc práce měl Sherlock Holmes s výpravou do Anglie. Neustálým nezdarem rozhořčení, usnesli se anarchisté, při této cestě najisto sprovoditi krále španělského se světa. Sherlock Holmes měl o tom bezpečné zprávy od svých detektivů a agentů v Paříži, v Londýně a ve Švýcarech. Neméně než třicet zákeřných útoků bylo připraveno a ty všechny musil Sherlock Holmes nenápadně překaziti.

»Pane Leličku, budu teď občas potřebovat vaši spolupráci. Nelekejte se, vaše úloha bude spočívat jedině v tom, že ve všem mne bez dalšího váhání a bez otázek uposlechnete.«

Slavný detektiv měl zvláštní tajemnou moc nad Františkem Leličkem, jenž se v jeho přítomnosti cítil tak bezpečný, jako doma u maminky. Proto se nebezpečí mu hrozících valně nelekal.

Konečně nastal den odjezdu.

Opět byl Madrid oděn v slavnostní háv. Bodrý lid usnesl se, že krále doprovodí k nádraží v slavnostním průvodu. Na ulicích byly postaveny tribuny a za jedno místo platilo se až 500 peset. Za nepopsatelného nadšení obyvatelstva ujížděla dvorní ekypáž s Alfonsem XIII. ulicemi. Všichni jásalí a radovali se, neboť si slibovali od londýnské schůzky po-

silení velmocenského postavení říše. A byli i takoví, kteří mysleli, že pak daně budou menší.

František Lelíček při vstupování do kočáru náhodou pohlédl do tváře lokaji, který mu otvíral dvířka. Užasl — byl to Sherlock Holmes, jenž ho přece měl doprovázet! Ale dřív než se vzpamatoval, seděl vedle něho pobočník v uniformě a byl to — opět Sherlock Holmes.

»Tohleto mi musíte jednou ukázat, jak se to dělá! Takhle v minutě se přestrojit!«

»Teď není času o tom mluvit. Dejte pozor, tam s oné tribuny vlietne do kočáru puma.« —

»Cože — pu—pu—ma?«

»Jde jen o to, abyste se zbytečně nelekl. Puma nevybuchne.«

»Což kdyby však přece...«

»Žádné kdyby — teď pozor!«

Skutečně. Pan Lelíček viděl jenom, že cosi tmavého se mihlo ve vzduchu, že Sherlock Holmes hbitě zachytil padající předmět a strčil jej do kapsy. Mimovolně vtláčil se Lelíček do koutka.

»Což kdyby teď...«

»Nevybuchne, nebojte se. Uvnitř je jen mouka.«

»Tedy mouka — ne dynamit?«

»Nu ano. Místo co bych anarchisty dal před činem zatknout a tak způsobit, aby druzí nastrojili nový zálud, zaměnil jsem jim tajně dynamit za mouku a ta, jak známo, nevybuchne.«

»To je pravda, mouka nevybuchne,« smál se pan Lelíček, »ale jak...«

»Počkejte, teď není kdy. To byl první případ. Devětadvacet jich máme ještě před sebou. Dejte po-

zor, za okamžik uvidíte proti nám přijíždět automobil. V tom sedí anarchisté a chtějí po vás střelit.»

»Po mně? Nu ale, pro pána krále, jak tomu chcete zabránit?« tázal se v úzkostech pan Lelíček. Dříve než dořekl, zjevil se v dáli skutečně automobil, jenž se rychle blížil. Pan Lelíček se opět skrčil do kouta a chtěl začít jektat zuby.

»I jen se podívejte, bude to zajímavé. Za automobilem vidíte druhý. V tom sedí moji hoši.«

Viděl dobře pan Lelíček? Automobil, který se před chvílí blížil, počal pojednou ujíždět nazpět, a to pozpátku.

»Co je to?«

»Nu, moji hoši připjali jednoduše svůj automobil na automobil anarchistů a protože mají stroje o třicet koňských sil silnější, táhnou nyní pány dynamitníky pozpátku zrovna na policejní komisařství.«

»No tohleto,« smál se opět Lelíček, »ti asi koukají.

»Nic se nesmějte, ještě máme osmadvacet případů před sebou.«

Byli na nádraží. Tam stály špalíry vojáků, veteránů a hasičů, starosta města tklivě Lelíčka oslovil a malá družička podala mu skvostnou kytici.

Nikdo ani nepozoroval, že pobočník — Sherlock Holmes — obratně a bleskurychle vytrhl z kytice velikou žlutou růži a že ji uschoval pod pláštěm.

Když seděli ve vlaku, řekl Sherlock Holmes:

»Ještě sedmadvacet.«

»Jak to? Vždyt před chvílí bylo ještě osmadvacet...?«

»Zde vizte,« a Sherlock Holmes rozhrnul květiny

kytice, kterou Alfons XIII. podala družička. Dole mezi listy spatřil Lelíček přepodivný stroj.

»Co je to?«

»Ženiální nápad. Je to malý přístrojek pro telegrafií bez drátu, jehož účel byl, zapálit dynamitovou patronu zde v stonku kytice ukrytou.«

»Dy—dy—na . . .? Pro boha, nedržte to tak neopatrně.«

A Lelíček mžikem odhodil zapálenou cigaretu oknem.

»Nic se nebojte, hlavní součástka pekelného stroje byla ukryta zde v této růži, kterou jsem zavčas odstranil. Anarchisté nás pozorovali dalekohledy s věže sv. Jakuba a spustili své vysílací aparáty pro telegrafií bez drátu právě v tom okamžiku, kdy jste od družičky vzal kytici do ruky. Zde tento aparát se měl takto bez drátu uvést z dálky v činnost a zapálit patronu. Ještě okamžik a byl byste odešel na onen svět, tak říkajíc bez drátu.«

Lelíček oněměl úžasem nad ženiálností anarchistu. Ale řekl si, že Sherlock Holmes je přece jen chytřejší než všichni dynamitníci dohromady.

»Ještě sedmačvacet!« vzdychl si zhluboka.

»Nejhorší je, že ze zbývajících nástrah zjistil jsem jen šestadvacet. Jednoho záludu jsem se nemohl dopídit, ač je jisto, že bude podniknut. Doufám však, že nám náhoda bude příznivá.«

Cesta Lelíčkoví rychle ubíhala. Chvíli se díval z okna dvorního vozu, chvíli četl a chvíli opět poslouchal Sherlocka Holmesa, který si tiše hrál na svých houslích. Ty vozil Sherlock Holmes vždy s sebou a Lelíček věděl, že slavný detektiv při svém improvizování přemítá a přemýšlí o záhadných přípa-

dech kriminalistických. Každý detektiv má, jak známo, nějakou takovou libůstku. Jeden čmárá prapodivné kliky háky na papíře, druhý skládá kamínky anebo knoflíky do řad a ornamentů, nu a Sherlock Holmes hrával na housle.

Pojednou si uvědomil Lelíček, že má hlad.

»Co bude asi k obědu, pane Sherlocku Holmesi?«

»Budete nemálo překvapen!« odvětil Sherlock Holmes se zvláštním úsměvem.

»Jak to?«

»Nu, hádejte!«

Lelíček již tušil. Avšak aby plně vychutnal představu pokrmu nejmilejšího, neřekl ihned to pravé!

»Humry?«

»Ne.«

»Ústřice?«

Sherlock Holmes zakroutil hlavou.

»Canelony s marmeládou?«

»Ne.«

»Cože? Tedy snad — hanácké knedlíky?«

»Tak jest.«

»Ach, to je báječné!« A Lelíček se radoval jako dítě. Což jsou humry, ústřice, paštiky a canelony proti takovému hanáckému knedlíku?

Obědvali. Lelíček žvýkal netečně různé ty pochoutky královské tabule, které se podávají po polévce, a jako Sherlock Holmes čekal na svůj beef-steak, tak se on opět těšil na pozdrav z domoviny.

Konečně postavil přemovaný jídonoš na stůl mísu s kouřícími, kulaťoučkými knedlíky. Lelíčkovy oči zazářily. Uprostřed mísy pyšnil se knedlík obzvláště objemný a na ten zamířil Lelíček labužnický svou vidličkou.

Než Sherlock Holmes zadržel jeho ruku.

»Počkat!«

Cože? Snad mu nechce Sherlock Holmes sníst největší knedlík?

Než co to? Sherlock Holmes bere opatrně horký knedlík a převaluje ho v rukou a pak běda! hle jeje!

Knedlík vyletěl oknem a v mohutném oblouku snášel se dolů do hluboké horské rokle. Už je maličký jako drobeček. Nyní dopadne na skálu...

Viděl dobře pan Leliček? Na místě, kam knedlík na skálu dopadl, se zablesklo a pak zvedl se tu mrak dýmu. Za několik okamžiků dolehlo nahoru temné zadunění a když vítr odvál chuchvalce kouře, viděl Leliček, že místo skály tu zbyla jen hromada trosek a balvanů. Ano, nebylo pochyby, knedlík vybuchl —

Mezitím, co Leliček sledoval toto divné divadlo, vyskočil Sherlock Holmes mrštně a srazil jídlonoše k zemi. V mžiku mu pak připjal lesklá ocelová pouta na ruce i na nohy.

»Tady ho máme! Tedy do knedlíku ukryl svou pumu!« A obrátiv se k Leličkovi pokračoval: »Věděl jsem, že v kuchyňském personálu je anarchista. Jak svůj atentát chce provést, nebylo však možno zjistit. Myslil jsem, že vás chce otrávit, a proto mám u sebe všechny možné chemické reagenty a protijedy. Zatím on kaikuloval s knedlíkem.«

»To je hrozné! Což kdybych byl knedlík snědl?«

»Nu, viděl jste, jak skála tam dole byla roztrhána. Pochybuji, že by váš žaludek byl tuhle pochoutku ztrávil.«

»To sotva. Mám sice dobrý žaludek, ale pumu?«

Zatím odváděli dva vojínové osobní strážce královny nebezpečného kuchtíka do zvláštního oddělení

ve vlaku, aby jej na nejbližší stanici odevzdali policii.

Lelíček už neměl valné chuti k jídlu. Teprve, když Sherlock Holmes každý knedlík opatrně rozkrojil a přesvědčil se, že v nich není dynamit, pustil se Lelíček do nich a za chvíli byla mísa prázdná.

»Tož ještě šestadvacet,« řekl Lelíček. »Vlastně je to dost zábavné, takhle cestovat. Každou chvíli je něco nového. Jen kdybyste šťastně připadl na ten neznámý atentát. Co přijde teď, pane Holmesi?«

»Teď, doufám, budeme mít chvíli pokoj; až opět na francouzské půdě čekají nás nová překvapení. Ale právě tato přestávka zdá se mi podezřelou a proto nutno dát dobrý pozor.«

Sherlock Holmes skutečně neustále seděl u okna a pátravě prohlížel krajinu, cesty podle železnice i trať samu.

Pojednou se vzchopil a zatáhl za rukojeť poplašného signálu. V několika vteřinách se vlak zastavil.

»Co je?« vykřikl Lelíček.

»Sám ještě nevím,« odvětil Sherlock Holmes. »ale viděl jsem něco podezřelého. Pojdte se mnou. Cokoli budu činiti, číňte i vy.«

Vlak stál na osamělé trati v horách Sierra de la Pena. Strážci i personál vlaku byli už venku, čekající rozkazů Sherlocka Holmesa. Ten vyměnil tiše několik slov s průvodčím vlaku a vedl pak Lelíčka po trati nazpět. Oba byli zahaleni v tmavé pláště. Když ušli asi 200 kroků, sestoupili po náspu na úzkou lesní stezku, která se vinula podél trati. Zde se Sherlock Holmes shýbl a bedlivě prohlížel půdu. Totéž učinil i Lelíček, nemohl však nic nápadného zpozorovat; jen několik otisků horalských dřeváků tu bylo.

»Ano, zde máme náš neznámý případ.« řekl Sherlock Holmes polohlasem.

»Jak to?«

»Vidíte zde otisk boty?«

»Nu ano, co dál?«

»A zde otisky jiné?«

»Vidím.«

»Pozorujete rozdíl?«

»Rozdíl? Ani bych neřekl.«

»Veliký rozdíl. Zde tyto šlépěje vyslapaly nohy horalů v dřevácích. Je to patrné na chůzi: kroky jsou delší, těžké. Horalé, jak známo, chodí s ohnutými koleny. Zde je však šlépěj měšťáková: boty amerického střihu „walk over“ a sice číslo 145/315 b. Majitel jejich byl muž asi 30letý, 5 stop 7 palců vysoký.«

»Co nepravíte, 7 palců? To je báječné!«

»Nikterak. Je to velmi jednoduché. Výška člověka souvisí s délkou kroku a s velikostí nohy. Neznámý nesl na levém rameni větší balík, vážící asi 25 liber.«

»Jistě?«

»Otisk levé nohy je totiž ostřejší, hlubší. Pojdme však dál.«

Lelíček nevycházel z úžasu. Sherlock Holmes se zastavil u nízkého keře a bedlivě prohlížel větvičku za větvičkou. Také Lelíček prohlížel větvičky, ale jedna byla jako druhá.

»Měl tmavošedý oblek z anglické vlněné látky, koupený před třemi měsíci.«

»Dejte pokoj! Jak to?«

»Hleďte, zde se prodíral křovím a zůstalo tu viset několik nitěk. Vlňa je sedmnáct milimetrů dlouhá,

z jihoamerické vikuně, jaká se zpracovává jen v Anglii. Způsob zbarvení ujal se v módě před třemi měsíci. Je jisto, že oblek byl nedávno koupen, pravděpodobně v Anglii. Neznámý je tedy dle všeho cizinec.«

»Vy máte skutečně přímo zázračný bystrozrak! Co však dělá zde v pustých končinách Sierry de la Pena muž pět stop sedm coulů vysoký se svými „walk over“ a s šaty z šedé anglické vlny?«

»Výborně! Máte nadání detektiva. Než pojďme dál.«

Sotva že učinili několik kroků, zastavil se Sherlock Holmes opět.

»Byl patrně unaven, neboť co chvíli prekládal své břímě s jednoho ramene na druhé. Jednou je levá stopa hlubší, pak opět pravá. Vizte, zde odpočíval a sem položil balík.«

Sherlock Holmes se položil na břicho a zaryl svou tvář do země. Lelíček pamětliv naučení mistrova učinil totéž, ač nechápal, proč má nořiti svůj nos do hlíny v horách Sierra de la Pena? Po chvíli Sherlock Holmes vstal a na jeho tváři pohrával vítězný úsměv.

»Už to má!« jásal v duchu Lelíček. »Nu tedy?« řekl nahlas.

»Pojďte, ale pozor, po špičkách, tichounce. A revolver do ruky.«

Lelíček se chvěl, ale poslechl. Pevně třímal svůj revolver, který však z opatrnosti nenabil. Uklouzne, revolver spustí — nač to? Tak kráčeli asi půl hodiny ku předu mezi zakrslými horskými keři, stále podél trati. Přišli k hlubokému srázu, přes nějž se pjal štíhlý železniční viadukt. Bylo šero a v strážním

domku před viaduktem bylo už světlo. Vyšplhali se na násep a tam nařídil Sherlock Holmes Lelíčkoví, aby se položil na zem a čekal. Sám se pak plazil mezi kolejemi ku předu a záhy zmizel na viaduktu v temnotách.

Lelíčkoví bušilo srdce a křečovitě svíral rukojeť zbraně, jsa odhodlán utéci při nejmenším šramotu. Každá minuta se mu zdála věčností a neskonale úzkostlivý pocit samoty a opuštěnosti se ho zmocnil. Což kdyby se Sherlock Holmes už nevrátil? Nejraději by byl Lelíček vstal a úprkem běžel po trati k vlaku. Tam jsou alespoň lidé. A pak do Brodku . . .

Strašně se ulekl, když pojednou ucítil ruku na svém rameni. Byl to však jen Sherlock Holmes.

»Pojďte,« řekl šeptem.

Lelíček mlčky následoval detektiva. Když konečně uviděl v dáli světla lokomotivy dvorního vlaku, dodal si odvahy a otázal se chvějícím se hlasem:

»Co je, pane Holmesi?«

»Už je vše v pořádku. Objevil jsem poslední chystaný atentát a překazil jsem ho. Nyní jsme už bezpečni.«

»Co tedy? . . .«

»Až ve vlaku vám vše povím.«

U lokomotivy se Sherlock Holmes zastavil a chvíli hovořil se strojevodcem a topičem. Pak přinesli kladiva, kleště a jiné nástroje, a všichni tři kutili asi deset minut u předních kol.

Konečně seděl opět Lelíček s Sherlock Holmesem ve voze. Byl dychtiv, jak vysvětlí slavný detektiv své tajemné počínání.

Vlak se opět rozjel a Sherlock Holmes si zapálil spokojeně doutník. Pak začal:

»Přemýšlel jste asi o tom, proč jsem zarýl svůj nos do země na místě, kde neznámý svůj balík při odpočinku položil.«

»Ano. Učinil jsem totéž, ale nic jsem neobjevil.«

»Nu, chtěl jsem vědět, co v balíku bylo. Skorem každá hmota má svůj určitý zápach a cvičený nos rozpozná zcela dobře, na kterém místě na stole ležela před tím na příklad kožená tobolka nebo jiný předmět. Ještě lépe lpí zápach na hmotách porézních, na příklad na hlíně. Zjistil jsem, že neznámý měl v balíku thermit.«

»Thermit? Co je to?«

»Thermit je směs teprve nedávno vynalezená. Skládá se z práškovitého hliníku a z kysličníku železa. Má tu vlastnost, že je snadno zápalná a hoří při obrovské teplotě, takže lze v okamžiku roztavit i silné ocelové desky. Lupiči užívají proto thermitu k dobytí železných pokladen. Proč nesl neznámý po neschůdných cestách v Sierra de la Pena pětadvacet liber thermitu?«

»Právě jsem se chtěl otázat, proč se s tím tahal.«

»Očividně chtěl tavit železo. Kromě kolejí je na blízku jediný větší objekt železný, viadukt, po kterém právě jedeme. Bylo mi jasno, že se má zde provést útok na dvorní vlak. Stačilo nasypat thermit uprostřed mostu napříč, zapálit jej v rozhodné chvíli a v několika okamžicích byl by most na tom místě protaven, doslova proříznut. Vlak tudy jedoucí by se byl ovšem sřítíl i s viaduktem do hlubin.«

»To je hrozné! A našel jste?«

»Ano. Příční jeden nosník viaduktu byl pokryt vrstvou thermitu a také kolejnice byly na několik metrů posypány tímto výbušným práškem. Vlak si

měl thermit sám zapálit, neboť skutečně stačí tření mezi kolem lokomotivy a kolejnicemi, aby se prášek vznítit. Odstranil jsem thermit s nosníku, abychom však byli naprosto jisti před případným druhým atentátem, spustil strojuvůdce kartáče před lokomotivou až na kolejnice a mimo to pouští na ně ostrý proud páry, který jistě odstraní každý prášek thermitu s cesty.«

Leliček vzdychl z hluboka.

»Jen aby ještě zbývajících pětadvacet atentátů šťastně minulo.«

Skutečně skončilo vše šťastně. Sherlock Holmes zmařil nástrahy anarchistů svým geniálním a tajemným způsobem jednu po druhé. Zadržel fotografa, v jehož aparátu byl ukryt kulomet, zatkl výhybkáře, jenž měl způsobit srážku vlaků, polapil falešného reportéra s pekelným strojem atd. atd.

Tak se dostal Leliček bez úrazu do Londýna a srdečně se tu objal s králem Eduardem a císařem Vilémem. Všichni tři potentáti jeli za velké slávy do královského anglického zámku, kde nejrůznějšími plesům, koncertům a radovánkám nebylo konce.

A veškeren národ plesal a radoval se, neboť jen zřídka kdy se stane, aby se tolik znamenitých a věhlasných panovníků vidělo pohromadě v míru a ve vzájemném přátelství.

KAPITOLA ŠESTA.

Wilhelm der Gesprächige, der Verwandlungskünstler, der Kunstkenner. — Edvard Veselý. — Starosti o evropskou rovnováhu. — Světa pánové v županech. — Leliček vyhrává. — Osudná třináctka. — Slovan všude bratry má. — Vendelín Nebeský z Podskalí.

Celkem se Františkovi Leličkovi návštěva v Londýně líbila. Bylo to skoro jako u nich o hodech. Jedlo se, pilo, tancovalo a pak zase jedlo a pilo. Král Edvard uměl hostit a sám si rád popřál. Též i císař Vilém.

S německým císařem se František Leliček brzy sprátlil a měl ho rád už proto, že při oficiálních návštěvách ochotně přejímal úkol řečníka, tak že ostatní dva potentáti se nemusili příliš namáhat. Byla to slabá stránka císaře Viléma, že stále měl náladu k řečňování. Promlouval k dětem ve školách, funkcionářům obcí a státu, dámám v pensionátech, vojákům, vyslancům, deputacím — zkrátka ke všemu, co mělo uši.

Druhou jeho libůstkou bylo, měnit každou chvíli kostým. Ráno se oblékl třeba za generála jízdy, v deset hodin byl v obleku mysliveckém, v poledne v uniformě admirálské, odpoledne měl sportovní dress a

tak dále až do večera. A pokaždé se dal fotografovat, jednou z předu, podruhé ze zadu a potřetí třeba shora. Nejraději ovšem se objevoval v uniformách pokrytých nesčetnými řády, hvězdami a odznaky, což se Angličanům velice líbilo; mají rádi profesionalisty.

Jednou se ho pan Lelíček otázal, zda mu při řeči nevadí jeho polyp v krku, o němž se kdysi tolik psalo.

»Už je vyříznut,« odpověděl císař Vilém.

„Ten byl asi rád, když byl venku,“ myslil si v duchu pan Lelíček. Ale jen si to myslil, nahlas to neřekl, neboť mezi panovníky musí se zachovávat jistá diskretnost a nesmí se říci všechno tak naplno, jako mezi lidem prostým.

Pan Lelíček podívoval se znalostem císaře Viléma ve všech oborech lidského vědění a umění. V obrazárnách aneb uměleckých výstavách rozhlédl se německý císař bystře po sálech jako na přehlídce vojska, a bez dlouhého rozmýšlení věděl ihned, co má před kterým obrazem nebo sochou říci.

»To je dost dobré, zde by mělo být víc modré barvy, tento strom je příliš křivý, mračno má být o kousek víc na levo.« tak to šlo bez ustání rychle za sebou. Všichni nábožně poslouchali; z povzdálí i umělci, a sotva že skvělá skupina s císařem Vilémem v čele přešla, brali své obrazy se stěn a rychle pádili do svých atelierů, aby chybu napravili. Ten přidal modré barvy, onen narovnal svůj strom, ten posadil svůj mrak zcela na levo do rohu. —

Anglického krále měl opět Lelíček rád pro jeho pařížské anekdoty a nejraději s ním chodil do divadla na balet. Neboť jako císař Vilém v malířství

a v hudbě, tak vynikal opět král Edvard v znalostech umění tanečního a dlužno přiznati, že se zájem pana Lelička nesl též v tomto směru.

Konečně nastal den, kdy monarchové se měli sejít k poradě o diplomatických věcech. Leliček hrozil Sherlockovi Holmesovi, že na poradu nepůjde, protože neví, co tam mluvit. Všem ho naučili, ale o diplomacii a politice věděl Leliček-král tolik jako kdysi Leliček-praktikant.

Sherlock Holmes se jen usmíval a říkal:

»Budete dělat to, co budou dělat vaši kolegové!«

»Když já to však neumím!«

»I umíte, pokud vím, ještě lépe než ti dva tam.«

To nešlo Františkovi Leličkovi do hlavy, ale myslil si, že tomu tedy tak bude, když to říká vševědoucí pan Sherlock Holmes.

Monarchové zasedli v útulném pokojičku kolem malého stolu. Františkovi Leličkovi bušilo srdce. Kdyby tak něco spletl! Vzpomněl si, že četl kdysi o tak zvané evropské rovnováze, kterou panovníci ujednávají mezi sebou. Což kdyby on tu rovnováhu porušil!

Král Edvard sáhl do kapsy (aha, mapy, myslil si Leliček) — a hodil něco na stůl; pak řekl:

»A la petite la donne!« To je po česku: Malá dáva.

František Leliček zkoprněl. Ano, nebylo pochyby, na stole neležely mapy, nýbrž — taroky.

Snad se nebude proboha hrát o země a království?

Když však viděl, že oba jeho druhové vytáhli peníze — každý několik tisícovek — následoval mlčky jejich příkladu.

A hráli.

Po dlouhé době byl František Lelíček ve svém živlu, neboť taroky hrával již jako student k smrti rád. A uměl je hrát. Šla mu k tomu ještě dobrá karta, hrál pořád spodní, vrchní, co chvíli měl solo, trul a v krátku musili si už oba potentáti poslat lokaje pro další peníze.

Před panem Lelíčkem byla už hezká pyramida bankovek. Byl hrou úplně zaujat a dávno už zapomněl, že má dělat španělského krále. Líce jeho byly zaníceny a oči se mu leskly. Dával vášnivě kontrare i sub, hlásil co chvíli pagáta a lískal hlučně kartami o stůl, jako to bylo zvykem u nich doma na obecní hospodě v Brodce.

Ale i jeho spoluhráči se rozohmili a zvláště německý císař byl velmi rozčilen. František Lelíček dobře počítal taroky a tu mu neušlo, že to u některé hry jaksi nesouhlasí. Že by někdo z nich fixloval?

Jednou ohlásil pagáta. Měl deset taroků s montem a jen jednu barvu. Pagát byl tedy jistý. Když však při posledním zdvihu najednou císař Vilém mu přebil pagáta třináctkou, hodil Lelíček karty na stůl a zvolal prudce:

»Renonc! Třináctka už padla!«

»Nemelou! Jaká třináctka?« vyskočil císař Vilém.

»Vaše třináctka, tuhle...« a pan Lelíček počal rozčileně počítat karty.

Za této výměny slov díval se král anglický udiveně s jednoho na druhého. Nerozuměl a nevěděl, oč jde, neboť František Lelíček i císař Vilém mluvili jakousi divnou, neznámou mu řečí.

Proto zakašlal a řekl:

»I beg your majesty...«

Oba rozkohoučení soupeři při těchto anglických slovech sebou trhli a pohlédli na sebe.

V panu Leličkovi to hrklo. Hrome, v rozčilení se zapomněl a začal mluvit — česky!

Pak to hrklo v něm podruhé. Nemožno věřit — ale přece — ke všem čertům — vždyť mu císař Vilém odpovídal — také česky!!

Leličkovu »já« puklo, řítilo se do nekonečna a v mozku se mu rozvířil opět onen známý divoký rej nejpodivnějších představ. Pes baskervillský a tak dále.

Zmaten, nevěda co činí, klesl zpět na židli.

Doslova totéž učinil i císař Vilém a oba civěli si navzájem do užaslých tváří.

Král Edvard zakašlal podruhé.

»I beg your majesty ...«

Vzpamatovali se.

Hrálo se dále, ale už jaksi bez chuti a Leliček prohrál ve chvíli celou svou pyramidu bankovek.

*

Tu noc nespal. Chodil jako ve snu a pořád si dával ruku na čelo, které doslova hořelo. Zprvu chtěl vše povědět Sherlocku Holmesovi, ale netroufal si přiznat se k svému provinění.

Druhého dne náhodou potkal císaře Viléma na procházce v parku. Chtěli se vyhnouti, nebylo však možno. Chvíli šli mlčky vedle sebe. Najednou se císař Vilém zastavil.

»Kde jste se naučil česky?«

Do pana Lelička jakoby hrom uhodil. Otevřel ústa, ale neřekl nic. Císař Vilém mluví opět česky! A jak plynně česky!

Nakloniv se k panu Leličkovi pokračoval císař Vilém šeptem, ale s důrazem:

»Vy nejste Alfons třináctý!«

Ubohý František Leliček! Před očima se mu zatemnělo, kolena se mu chvěla a ten mozek! Pes bas-kervillský . . .

Císař Vilém snížil ještě více hlas a ohléd se, řekl:

»Nic si z toho nedělejte, já také nejsem Vilém druhý.«

»Cože?«

»Nu, ano, vidím, že hrajeme stejnou komedii. Jste patrně také od nás, krajan . . .«

»I pro pána krále, ovšem! Já su František Leliček z Brodku u Přerova na Moravě.«

»A já Vendelin Nebeskej z Podskali, líběj vědět, z Prahy. Dycinky z Prahy!«

KAPITOLA SEDMA.

Entrevue Lelička a Nebeského. — Příhoda na Vltavě. — Jak to je s ruským carem. — Porada o Maroku. — Strnutí šíje v Madridu. — Leliček se probouzí. — Spor katalonsko-kastilský. — Exkurse historická. — Český král na španělském trůně.

Oba monarchové usedli na lavičku v parku a vypravovali si navzájem své osudy. Když byl František Leliček hotov se svou historií, kterouž jsme poznali v předešlých kapitolách, zapálil si Vendelín Nebeský viržinko a řekl:

»Pěkně mi to vytmavili, pane Leliček, hezké to bylo. Tak nyčko jím povím já, jak jsem se stal tím císařem německým. Čertův chlapík je ten Sherlock Holmes. Také mne našel staframentsky vymejšleně. Jednou jím jedu na dřevě — to vedí, jako na voru — a akorát ludruju trochu na levo do splavu. „Franto,“ pravím, „koukni se na tu kavku v kistně. Chytá ryby zrovna v našem štrychu. Jestli chlap hloupá nevyhne, bude mokrej.“

Nevyhnul. Křičím na něj. „Voni vychrtlej, dělaj, ať jsou z šuslinije.“ Ale chlap čuměl na špunt jako přilepenej. Jářku, dyš se chceš podívat k rybám, sed si. Vor jím žene přímo na kistnu; já chytám hák, že ho šmátnu pod žebro, až bude v tom mokrém ele-

mentu. Tu jim ten kostlivej najednou sebou mrskne a už byl na dřevě a povídá:

„Vy jste pan Vendelín Nebeskej?“

Já byl celej tumpachovej. „Ba.“ pravím, „tak mně říkaj' po tátovi.“

Zkrátka a dobře, teď mi nabízí, že bych si jako moh' vydělat moc peněz a hned mi strká modrou do ruky.

„Járku, Franto, dáme dřevo tamhle do kouta, to se musí zapít.“

Tak jsme seděli „Na Vejtoni“ a já povídám tomu kostlivému:

„Tak vyndaj' to.“

A on povídá: „Já jsem Sherlock Holmes...“

To vědí, ve mně hrklo. Dycky jsem slýchával, že Sherlock Holmes je takovej slavnej detektiv, co vynajde všemuh lotrovínu. Nemám se čeho bát, to ne, ale párkrát jsem ji natřel některýmu mudrlantovi, že z toho byla ochranná stanice. Jednou dostal i chokolatěj, to vědí jako strážník, a tenkrát mne čapli. Byl z toho ňákej měsíc a při tom mě taky vyblejskli, takhle z předu i z boku. To oni maj' takový album, kde si každého, kdo něco proved', uschovaj' na památku. No, ale zbyť ečné strachy. Když mi to povídá, že bych jako měl dělat německýho císaře, že jsem mu jako z voka vypad' a že z toho budou hezký peníze, jářku, Vendelíne, jaké pak caviky — a když vyvalil na dřevo ještě pár desítek, plácli jsme si a já jel v tu ránu do Špandavy. Kdo by to byl řek', že bude hledat císařskej ksift ve sbírkách policejních derekcí.

No, a ten obrychtung, to bylo jako u nich. Mám trochu tvrdou hlavu, ale konec konců mě naučili

všemu, co takovej císař musí umět. Ale špás to není, to vedí sám. Což těm echtovějm monarchům je hej! Ti si sedí hezky za pecí a my musíme za ně všecko vobskákat, zvlášt já, co se nařečňuju, navoblikám a k tomu ten kumšt. Je to holt dřina. Mám pravdu nebo ne?»

»Ba,« přisvědčil s povzdechem Lelíček. »a tak jsme se teda sešli v cizině.«

»Je to vlastně dost legrační. Kdo by se toho byl nadál, že v nich najdu krajana? Inu, my Čechové,« a Vendelín Nebeský vypjal prsa. »jsme holt dokonalěj folk. Kde je co lepšího, tam jsme my na prvním místě. A není fleku na lantkartě, aby tam nenašli Čecha.«

»Hm,« řekl Vendelín Nebeský, »tenhle Eduard, vedí, zdá se mi, že je echt. Voni Englandři, že už maj' takovou lepší košteteci, nejsou tak vzpurní a nebouřej' se. Jejich anarchisti píšou jenom knihy. Pumpy neházej'. To za to car ruskej, ten má štrómany dva. Jeden je v rezervě, aby byl hned po ruce, dyžby tomu druhýmu puma utrhla nákej oud nebo hlavu. A on sám, jako car ruskej, ani není v Petrohradu, nýbrž v Parisu v jednom hotelu dělá platobera, aby ho anarchisti jó nenašli.«

»A to se vždycky hrají karty, když se sejdou, aby se radili o diplomatických věcech?«

»Grésntails — totiž, abych mluvil česky, většinou. To maj' jako u manébrů. Všecko je už napřed smluvno a to se jen tak scházíme, aby měly noviny o čem psát. S tím ruským carem jsem hrál maryáš. [Pakluje a tak jsme se pohádali, že by z toho byla mohla bejt mezinárodní zápletka. A při tom jsme se poznali, že jsme oba falešní. On se mi přiznal, že ho

Sherlock Holmes našel kdesi mezi zlatokopy v Australii. A jak pravím, pakluje víc než oni.«

»Já přece nepakluju,« zvolal rozdurděně František Lelíček.

»No, jen žádné mezinárodní spory! Já jen tak. Což abychom si šli hodit? Jsou tři hodiny a máme se radit o Maroku.«

»Třeba,« řekl pan Lelíček, a oba krajané se v družném hovoru vraceli do hradu.

Jedné noci vyburcoval Sherlock Holmes Lelíčka ze spánku.

»Co je, co je?«

»Rychle, rychle! Oblecte se, za hodinu pojedeme domů, do Španělska.« Klidný jinak Sherlock Holmes byl bled a jen s velikou námahou zakrýval své rozrušení.

»Pro boha, co se stalo?« otázal se pan Lelíček, oblékaje kalhoty. Cítil, že se doví něco hrozného, Snad obléhají anarchisté hrad, snad...

»Král Alfons třináctý zemřel,« řekl Sherlock Holmes temně.

»Cože?«

»Ano, ztrutím šíje.«

*

Sluneční paprsek šinul se zvolna po podlaze královské ložnice v madridském zámku. Dotkl se bílé kožešiny ledového medvěda, pak se vyhoupl na zlatenou pelest a za chvíli vniknul skulinou mezi záclony postele. Náhoda tomu chtěla, že dopadl zrovna do levé dírky nosu Františka Lelíčka. Snad zvířil

jemné prášky ve vzduchu visící, snad rozmělnil svým teplem parafin a tím podráždil sliznici v nosu, zkrátka Lelíček hlučně kýchl a probudil se.

Zdalo se mu právě, že je doma v Brodsku u Přerova na Moravě u muziky a že bere k tanci nejhezčí dívku. Třikrát zamlaskl jazykem a obrátil se na pravý bok, aby v spánku a libém snu pokračoval.

Tu však kýchl podruhé a docela se probral. Rázem se vzpřimil v poduškách a udiveně se rozhlížel.

Co je to? Kde to spí? A zde vedle něho, hle! Živá bytost, žena!

Ah, ano, už si vzpomíná. Vždyť je nyní králem, skutečným králem. Když mu Sherlock Holmes v Londýně oznámil zprávu o úmrtí Alfonse XIII., myslil, že je jeho úloha dohrána. Než nebylo tomu tak. Jednak to, že by ve Španělsku byl nastal nepopsatelný zmátek, jenž by mohl otrásti základy říše, jednak i přmluva královny, která byla od příhody v růžové besídce Lelíčkoví nakloněna, pohnula státní radu španělskou, aby úmrtí krále Alfonse zatajila.

Nikdo neměl tušení, že se žezla království španělského ujal — František Lelíček.

»Vidiš,« řekl si Lelíček v posteli, »teď jsi králem. Kdyby to takhle v Brodsku věděli! Co by tomu rekla maměnka? A stařenka? A stréček?«

Ale zrak jeho padl opět na bělostnou šij luzné ženy vedle něho. Je to královna či Louisa? Ne, Louisa bude dál zastávat úřad zástupkyně královny. Tohle je asi skutečná královna. Nu, František Lelíček má dobré srdce a bude mezi ně spravedlivě rozdělovat svou náklonnost. Nebude to obtížno. Vždyť ani ve dne je nelze dobře od sebe rozeznat.

Kdo zná dějiny Španělska, pochopí, proč se státní rada rozhodla, zatajiti úmrtí Alfonse XIII. a nahraditi jej nenápadně našim hrdinou. Není země v Evropě, kde by politická rovnováha a právní jistota byla tak vratká, jako ve Španělsku. V minulém století byl tento stát zmítán strašlivými převraty. Panovníci svobodomyšlní střídali se s nejzarytějšími zpátečníky, po dobách krátkého trvání ústav svobodomyšlných nastaly dusivé reakce, chvíli spravovaly říši slabé ženy, krátkou dobu bylo Španělsko dokonce i republikou. Kdykoliv se měnily osoby na trůně, propukaly v zemi bouře a boje, jednotlivé kmeny a provincie se navzájem vášnivě potíraly. Ve Španělsku se vědělo, že klid, jenž tu konečně v poslední době zavládl, je jen zdánlivý, že to všude vře a kvasí a že by při nenadálém úmrtí Alfonse XIII. nastaly nové zmatky, intriky přčetných pretendentů. Proto neváhala státní rada španělská dopustiti se malého podvodu dosazením Františka Lelíčka na trůn. Nikdo, mimo zasvěcené, nemohl tušit, že Lelíček není totožný s Alfonsem XIII. Byl mu tělesně podoben do posledního chloupku a duševní rozdíl nepadal na váhu.

A ještě jedna věc tu byla. Při posledních volbách zvítězili na severu říše vesměs Katalonci, kteří již ode dávna bažili po tom, odtrhnout se od Španělska. Byli to zarytí nepřátelé Kastilců, hlavní opory panovnického rodu, celistvosti a nedilnosti státu. První vnitropolitickou otázkou byl té doby spor katalonsko-kastilský, a kdyby se bylo proslechlo, že Alfons XIII. náhle zemřel, byli by se Katalonci jistě pokusili, uskutečnití svůj dávný sen o právu na svůj samostatný stát.

Je to zvláštní národ, tihle Katalonci. Obývají krásný kus pyrenejského poloostrova, vynikající ne-malým přírodním bohatstvím a příznivými podmínkami pro obchod a průmysl. Kdysi byl to národ hrdinů. V čtrnáctém století podnikali daleké výpravy válečné a celý jih Evropy chvěl se při jejich jméně. Vynikali tehdy ve vědách, v literatuře a umění a v jejich zemi byla založena první universita. Za svobodu svého národa a za svobodu myšlení podnikali úporné boje s celým světem. Ale brzy nastal rozkol v jejich řadách, neboť byli při všech svých dobrých vlastnostech svárliví, závistiví, bez smyslu pro disciplinu a rozumný pořádek v státu. Neprátele se všech stran doléhali na ně a ukrutné, krvavé války vylihnily a ochudily zem. Ztratili svou politickou samostatnost a od té chvíle počíná se také jejich úpadek. Kastilci, jejich nepřátele, nabývají moci a lid katalonský jim úplně podléhá. Učenci, básníci a umělci zapomínají na svou rodnou řeč, dějepisci katalonští smiřují se s myšlenkou, že národ jejich zmizí beze stopy v přívalu kastilském. V Naučném slovníku sv. XIV. str. 55. stojí o tom psáno: »... padla nejen svoboda, ale i literatura a řeč katalonská; katalonština byla vypuzena z veřejného života a obmezena na krb. Po sto let dřímá literatura katalonská pod ssutinami; nejlepší rodáci píší kastilsky...«

Avšak přišla »renaixenca«, obrození národa k novému životu. Na počátku minulého století počínají Katalonci opět silit politicky i hospodářsky, jejich literatura slaví znovuvzkříšení a Victor Balaguera, vůdce směru národního, žurnalista a politický básník, zahajuje boj proti kastilskému centralismu, proti reakcionářství, boj za samostatnost a svéprávnost

Katalonie v mezích jednoho státu španělského. O tom všem je mnoho psáno v dějinách.

A v době, kdy František Lelíček nastoupil na trůn, dosáhl boj ten vrcholu. Centralističtí státníci španělští stáli před rozhodnou bitvou. Šlo o to, jak zamezit další úspěchy Katalonců, jak nejlépe udusit jejich snahy po dobytí samostatnosti, nemá-li padnouti jednota říše a nadvláda Kastilců. Taková chvíle vyžadovala pevné ruky, musil tu být energický representant vůle dynastie.

A státníci španělští žasli, když již při prvních poradách osvědčil Lelíček úžasný talent panovnický a rozvinul podrobný program, jak zlomit odboj Katalonců, jak oslabit jejich politickou moc a navždy zničit jejich sny o samostatnosti. Dříve, pokud byl pouhým zástupcem krále, nestaral se Lelíček valně o politiku. Nyní však, když byl samostatným panovníkem, pilně studoval a zabýval se také poměry v jiných státech. Zvláště ho zajímaly osudy říše rakouské, která je příbuzna Španělsku nejen dynastií, ale také vývojem a všecobecnými politickými poměry.

Z dějin viděl František Lelíček, že jen slavná minulost posiluje národ katalonský v odbojných snahách, že důvěřují své síle jen proto, že mají ve svých hrdinech slavné vzory. Ta důvěra se musí především zničit. Lelíčkův vládní program byl proto následující:

Za prvé: Nešetřit nijak slibu, které by národ katalonský naplňovaly naděje v brzké splnění jejich snů. Vydá se reskript, v němž se Kataloncům slíbí větší samostatnost a v němž král vysloví ochotu, posadit si na hlavu také historickou korunu katalonskou. V zápětí, ještě když budou omámeni úspě-

chem, se opět všechno odvolá. Takový obrat působí jako rána pěstí mezi oči; pak následuje ochablost, důvěra ve vlastní houževnatost a sílu mizí.

Za druhé: Učiniti vše, co lichotí jejich národní ješitnosti, aniž to škodí zájmům státu. Král častěji navštíví jejich kraj a bude mluvit jejich dialektem.

Za třetí: Nešetřit nijak vysokých poct a vyznamenání jejich předáků, povolati některé na skvělá, dobře honorovaná místa, jinak ovšem bezvýznamná. To znamenitě zdemoralisuje jejich šiky.

To když státní radové slyšeli, řekli si v srdci svém: Ano, nešťastné naší říši je souzeno, aby její spasitel přišel z Brodku u Přerova na Moravě.

*

Tak se stalo, že máme opět svého českého krále. Ovšem na španělském trůnu.

DODATEK PO DESÍTI LETECH.

Zvědavý čtenář se táže, jak se věci vyvíjely dále a co dělají naši hrdinové, František Lelíček a Vendelín Nebeský?

Přesných zpráv autor bohužel nemá, neboť jeho zahraniční styky byly v posledních letech velice ztíženy. Ale o Vendelínu Nebeském se proslýchalo na počátku války, že mu dali ještě prohlásiti: Ich kenne keine Partei mehr... Potom dostal výpověď, neboť němečtí socialisté přešli k císařským. Navrátiv se do vlasti, byl odveden na vojnu. Policejní relace zněla: p. v. Vendelín se však tak dlouho a tak důsledně ohrazoval proti domněnce, že by byl totožný s Vilémem hohenzollerským, že se octl konečně na pozorovacím oddělení jistého ústavu a tak se ulil.

O Lelíčkově zjistil autor pouze tolik, že není se svým povoláním spokojen. Stěžuje si na drahotní poměry, na to, že třída monarchů je utlačována a v sociálním ohledu bídně na tom. Škrtají se apanáže, civilní listy i funkční přídavky, dokonce i koruny a trůny se sekvestrují a novopečení presidenti nedrží se ceníku. Nevrátí-li se Lelíček vůbec do Brodku k maměnce, k stařence a k stréčkovi, založí patrně

odborovou skupinu k obhájení třídních zájmů korunovaných hlav, aktivních i bývalých.

Nebo se dá k bolševikům — jediné straně, která má ještě smysl pro výhody absolutismu.

2